RosDok Rostocker Dokumentenserver
Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.
Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de

Paulus Apostel, Heiliger   Johann Heinrich Callenberg

Pauli Apostoli Posterior Epistola Ad Corinthios

2

Halæ: in typographia instituti iudaici, MDCCXXXV.

http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn862224586

Band (Druck)   Freier Zugang   PUBLIC DOMAIN

F

Universitäts Bibliothek Rostock

http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn862224586/phys_0001

DFG

8217 6

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn862224586/phys_0002
DFG

Ex Bibliotheca Academiae Rostochiensis

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn862224586/phys_0003
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn862224586/phys_0004
DFG

כתבי הפויל

אל יושבי

קורינטוס

וזה כתב הראשון

דאס הייסט אויף טייטש

דיא בריב פוילוס

צו דיא קהילה

צו קורינטוס

אונ׳ דיזש איז דער ערסטער בריב

לקוחים מספרי ברית החדשה והועתקים בעיון
נמרץ מלשון יון ללשון לעז ונדפסם
פעם ראשונה·

בשנת

כי גדול שמי בגויים

אמר יהוה צבאות לפ״ק

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de /rosdok/ppn862224586/phys_0006
DFG

הקדמה

קורינטום איז איינה שטאט אין ארץ יון ·
אין דער מדינה · וועלכי מקדם איז אכאייא
גנענט ווארדן · אבר כהיום הזה הייסט
זיא מוריא : נון איז ידוע לכל יודעי דער
בענין פני התבל דש גאנץ ארץ יון געהערט צו
דעם טייל פון דער וועלט · וועלכן דיא חכמי
התכונה אקדמונים גנענט האבן אייראפא ·
אונ׳ אלזו ליגט ארץ יון ביים דען בני מזרח
לפינת צפון צו : זיינה גמערקן גיאן אויט ביז
צו דיא גרענצן פון ארץ הגר · אונ׳ ביז קיגן
דיא גרענצן פון אזיא · אונ׳ ביז צום ים :
ווען איר נון וויסן דש ארץ ישראל ליגט צד
מזרח · אין דעם טייל פון דען פינות העולם
דער אזיא גנענט ווערט · זא ערקענן איר
לייכטליך דש דיא שטאט קורינטוס ניט אליין
גוועזן איז חוץ לארץ ישראל · נייארט צו־
חוץ לפינת הרוח הזו · דען ארץ ישראל
געהערט לפינת מזרח · אונ׳ יון לפינת צפון ·

הקדמה

וויא מיין גדאכט איז : אם כן · זוא ווער
עס איין טבות גמור · ווען מן דורך ארץ
יון וואלטי פֿר שטיאן דאס גרויסה לאנד פֿון
מלכות רוסיא : דען אויב גלייך דיזס לאנד
אויך ליגט זער לפֿון און' אויב שון דאס לשון
המדינה און' דיא אותיות פֿון אירם לשון זעהר
מסכים זיין מיט דעם לשון און' מיט דען אותיות
פֿון דען יונים מאס · און' אויך דיא מנהגים
פֿון דער אמונת הנוצרים אין ארץ רוסיא עבן
זוא זיין וויא דיא מנהגים פֿון דען נוצרים אין דעם
רעכטן יון · זוא איז דאך איין גרויסר הפֿרש צווישן
ארץ יון און' צווישן ארץ רוסיא · ר"ל צווישן
דעם לאנד · וועלכש מקדאונים איז
יון גנענט גווארדן · און' צווישן דעם ·
וועלכש כהיום רוסיא הייסט · זוא פֿיל
מעכט וואול קרוב לאמת זיין · דס
דיא יושבי רוסיא וועלכי איצונר מוסקוויטר
גנענט ווערדן מגזע יונים הער קומן ·
דהיינו דס איר אבות אבותם אויס איר
לאנד זיין הרויס גגאנגן · און' זיך
מתפשט גוועזן אין ארץ רוסיא ביז דס
זיא זיין צום גרויסן פֿאלק גווארדן · וויל
דיא יונים אויס היותם איין עם עז און'
גרויסה אנשי מלחמה גוועזן זיין · פֿון
וועלכן

וועלכן ענין אבר מיר בכאן ניט ווייטר
קענן מאריך זיין אפטר וואן מיר איין
אנדר מאל אם ירצה הגוזר בפירוש אונ׳
באריכות פון זאלכן ענינים רידן · אום
דאדורך מאיר צו זיין עיני העברים עוורים :
רק נחזור לענינו : מיר לייאנן
אין דעם ספר מעשי השלוחים סימן ט׳
ווא כלר אלז דיא אויגן פון דיזם משולח
פוילוס זצ״ל · דער צו פאר זאהר
אדוק געוועזן איז בכיתות הפרושים · אונ׳
שאול געהייסן · על דרך נס ונפלא
זיין ערלייכטיט געווארן · אונ׳ ער האט
געזעהן אונ׳ ערקענט דש ישוע הנוצרי דער
משיח אמת איז אונ׳ זיינה תורה אויך
תורת אמת · ווא האט ער אויך דיא
זכיה געהאבט · דש אין הקב״ה האט
בוחר אונ׳ מקרים געוועזן צום משולח ·
אום מוריע צו זיין דיא תורה פון משיח
ניט נור צו דען יהודים · נייארט אויך
צו דען גוים : דען ווא שטיט דארט
בפירוש אין פסוק ט״ו · דען דיזר
(ר״ל שאול) איז מיר איין אויש ער וועלט
געפעס · צו טראגן מיינן נאמן פאר
דיא פעלקר · אונ׳ פאר דיא קיניגי ·

הקדמה

אונ' פֿאר דיזא קינדר ישראל : דיזן
רצון פֿון דעם משיח אלהי יעקב האט דער
משולח ניט פֿר שמעהט · נייארט ער
האט זיך אויך תיכף בקדושה ובטהרה
דא צו מכֿין זיין לאזן · אונ' זיינן גוף
ונפֿש מוסר גוועזן על קידוש השם של
ישוע · אום צו טואן · וואס אים
גבאטן ווארדן : וחפץ ה' בידו הצליח ·
דען ער האט אלז בלד אן גפֿאנגן אין אלן
ישראל אונ' חוצה לארץ · אונטר יהודים
אונ' אונטר גויים מיט זאלכֿן חריפֿות אונ'
בקיאות מבֿרר צו זיין דען אמת פֿון דעם,
משיח אונ' פֿון זיינר תורה · דז קיין
מלומד פֿון יהודים אדר גויים האט בשטיאן
קענן פֿאר דען רוח הקודש דער אין אים
וואר · אונ' דער אים שכֿל געגעבן אלי
רבנים מיט אירן קשיות אונ' שאלות אונ'
אלי פילוסופים מיט אירן טענות מנצח אונ'
מבטל אונ' מבֿלבל צו זיין : וואו דורך
עט דען געטעהן איז · דז פֿיל פֿון
דען גויים אונ' יהודים זיך האבן מגייר
גוועזן צום כלל נוצרים :

ווייטר פֿינדן מיר דארט אין מעשי
השלוחים סימן י"ג פסוק ב' · אלז

דער

דער משולח שאול וואר צו אנטיוכיא
אין דעם לאנד ארם · אויז וועלכן אויך
דער אנטיוכס הרשע אויז גשטאנדן איז ·
אונ׳ אין דען נביאים ווערט דיזי שטאט
גנענט חמת · דא זעלבשט האט
ער בנבואה בפעהל בקומן · דש ער
ווייטר אין דעם אלן בני קדם גיאן זאל ·
אום אויך דא זעלבשט צו דרשן דיא אמונה
שלמה : אונ׳ ער גורטיטי זיינה לענדן
אלז איין שטארקר · אונ׳ ער נאם מיט
זיך זיינן חבר מיט דעם נאמן בר גבא ·
אונ׳ זיא גידרטן מיט איין מגדל אין איין
טיף אויף דעם ים · אונ׳ קאמן ביז
צו דער אינזל ציפורן · פון דאנן לאג ער
נאך ווייטר מיט דעם טייך לצר מזרח · ביז
קען אנטיוכיא אין דעם לאנד פיזידיא :
אין דיזם לאנד גינג ער איין וויניג הרום
לארכה ולרחבה · אונ׳ וואר אפלן מיט
דען יהודים · טאט דרשן אין דען
שולן · דיזיטי אויך מיט דען גויים
פון וועגן דער אמונה אונ׳ בוויז פיל ניסים
אונטר אינן · ביז זעהר פיל גזאמלט
זיין ווארדן צור כנסת המשיח :
פון דאנן לאג ער ווירדום צו ריק

הקדמה

אונ׳ קאם ווידר אין דיא שטאט אנטיוכיא
אין ארם · וואו זעלבסט ער צו ערשט
איז איבר געבן ווארדן צו דעם משיח :
אבר נאך אייניגר צייט צאג ער צום אנדרן
אמאל פֿון נייאן ווידרום דארט הין · אונ׳
ער גינג נאך ווייטר אין דאש לאנד אזיא
מזרחה צפֿונה ביז צו דיא געמארקן פֿון ארץ
יון · אונ׳ קאם ביז קען איזיא : דיזש
מקום נענט ר׳ אליהו הבחור מעזיא אין
דער הקדמה פֿאר זיינם ספר מסורת
המסורת אונ׳ שרייבט אלזוא : זמן
בעלי המסורת והם אנשי טיבריא היא
מעזיא : אונ׳ אלזוא שרייבט אויך דער
בעל חמסורה גדולה ר׳ יעקב בן חיים
אין מערכת אות החית ווען ער אין
סדר חלף זאגט · רבי אהרון בן אשר
ממקום מעזיא הנקראת טבריה : ניט
ווייט פֿון דיזם מקום איז צו דעם משולח
בחזיון לילה געזאגט ווארדן · דש
ער ווייטר זאלר צפֿון צו ארץ יון צו גיאן
זאל ביז קען אוקרון : אונ׳ ער טאט אלזו ·
אונ׳ האט אויך דיזן וועג פֿיל נפֿשות מגייר
געוועזן : מעשי השלוחים סימן ט״ו
פסוק ט׳ · י״ד אונ׳ ווייטר : סימן י״ח וגו׳ :

פֿון

פון מוקדון גינג ער ווייטר אונ׳ קאם
קען אתונא · וואו זעלבסט ער אויך
מיט דען סבא דבי אתונא מפלפל גוועזן
אונ׳ בעזרת השם ניט זונדר הצלחה :
פון אתונא גינג ער ווייטר הרונטר קיגן
מערב אונ׳ קאם אין דיא שטאט קורינטום :
אין דיזר שטאט נון האט ער זיך צו ערשט
נור אלז איין אורח אויף גהלטן ביים איינם
יהודי · דער אונטר דער ממטלה פון
דעם קיסר קלודיאוס איז אויש רוים מגורש
גווארדן · מיט דעם נאמן אקווילא ·
אונ׳ ווייל דיזר מאן איינרלייא אומנות גהאבט
האט מיט דעם משולח · וועלכש וואר
יריעות צו מאכן צו גצעלדר · זא וואר
ער ביים אים בלייבן אונ׳ ארבייטיטי כדי
פרנסתו : דא ביים אבר גינג ער
מידי שבת בשבתו מיט אין דיא שול ·
דען עש איז איינה גרוישה קהילה פון
יהודים צו קורינטום גוועזן · אונ׳ וואר
דרשן פון ישוע דש ער דער משיח אמת
איז : אונ׳ אלז דיא רשעי ישראל ווידר
דיזי דרשות אונ׳ ווידר דיא תורה פון
משיח אתנגד ווארן בחירוף וגידוף · זא
טאט דער משולח אויך זיינה קליידר אויש

טיטלן אונ' שפראך צו אינן · אייער
בלוט זייא איבר אייערן קאפף ·
איך בין ריין : פון נון אן ווערדי איך
גיאן צו דען אוואות העולם · אונ'
ווערדי דען זעלביגן אוריע זיין דיא בשורה
טובה פון דער גאולה אונ' ישועה · דיא
דורך דען משיח געשעהן איז צו אלן אוואות
דיא כהוגן אמאין זיין · כדי דיא גוייס
מעכטן הנאה האבן פון דעם גוטן ·
וועלכש הקב"ה האט אויף דיא וועלט פֿירן
לאזן בזכות המשיח :

וכן הירה · דער משולח גינג
תיכף וואיד אויט פון דען יהודים ·
אונ' וואר זיך אתחבר צו דען יונים ·
פון וועלכן פֿיל זיך האבן מגייר גוועזן צו
דער אמונת המשיח · אויך עטליכי
פון יהודים האבן דער נאך חוזר בתשובה
גוועזן · אונ' אן גפאנגן צו גלויבן אן
ישוע דעם משיח · ווארונטר אויך
וואר איין ראש הקהל מיט דעם צו נאאן
קריספוס : צו דער זעלביגן צייט האט
זיך ישוע בוויזן צו פולוס בייא דער נאכט
אונ' צו אים גשפראכן · פֿירכט דיך
ניט · נייארט רידי · אונ' שוויג
ניט ·

ניט: דען איך בין איט דיר · אונ׳
ניאאנד ווערט דיר איבלן קענן · דען
איך האב פיל פאלק אין דיזר שטאט ·
כלו׳ צו קורינטום: אויך דיזש דיבור
האט דער אשולח גוויאט צו קוריניטום
אנדרטהלבן יאר · האט דורט ברבים
גווען דיא אמונה שלמה · אונ׳
גוולט פיל נפשות צו זאאלן תחת כנפי
השכינה:

נאך דיזן טאגן גשאך עש · דש
איין נייאר הגאון פון רוים איז אין דיזה
אדינה גשיקט גווארדן: דא פינגן דיא
רשעי היהודים אונ׳ שונאי ישראל אן דען
אשולח אלשין אונ׳ אשטין צו זיין ביים דיזם
הגאון אונ׳ זוכטן אין להשאיד ולהרוג צו זיין ·
אבר הקב״ה האט אין אליך גוועזן אויש
אירן הענדן · אונ׳ האט אין ניט גלאזן
צום רויב פון דען שונאי האמיה: אונז
דיזה אהוואה אויך גהערט · גינג דער
אשולח ווידר צו ריק קען ארץ ארם צו ·
אונ׳ פון דארט ווייטר ביז ער ווידר קאם
אין ארץ ישראל: פאר זיינם ווידר קערן
אין ארץ ישראל · וואר ער זיך זויאן
אין דער שטאט עפיזום בערך דרייא יאר
לנג ·

הקדמה

זאג · אונ׳ האט דא זעלבשט אויך דורש ברבים גוועזן · אונ׳ ב״ה פֿיל ברכה והצלחה גהאבט · אין דעם דורך זיינה דרשות אונ׳ פלפולים איינה גרויסה קהילה פֿון נוצרים זיין גזאמלט ווארדן הן פֿון יהודים הן פֿון גויים · דיא זיך מגייר גוועזן בכל לבם ובכל מאודם :

בינה לבינה אבר האט דער משולח גהערט דש אין דער קהלת הנוצרים צו קורינטום פֿיל תקלות אונ׳ מכשולות אין גפֿאנגן האבן גובר צו זיין · וויא אין דעם פסוק זעלבשט דא פֿון גמעלדט ווערט : דארום האט ער פֿאר ניטיג גהלטן דיזן בריב אין דיזעלביגי קהילה צו טרייבן · אום זיא דא דורך ווידרום מדריך צו זיין בדרך הישר : בפֿרט וויל איר זעהן אויש דעם סימן ז׳ אין דיזם בריב · דש דאש קהל פֿון קורינטום זעלבשט איינן בריב אן דען משולח גשריבן האט · אונ׳ פֿון אים בגערט צו וויסן · וויא זיך דיא נוצרים צו דער זעלביגן צייט זאלטן נוהג זיין בעניני הנשואין · דער וויל דיא נוצרים פֿיל גירוש שמד אונ׳ אנדרי

גזירות

גזירות רעות אויס שטיין מוזטן · דש
זיא מאט תמיד נע ונד גוועזן אין גרויסן
צרות : אונ׳ אלזו האבן זיא גוואלט
ווישן אויב זיא אין דער גלייכן עתות בצרה
אויך חייב ווערן דיא מצוה פון פרי׳ ורבי׳
מקיים צו זיין : דא וואר עש נון ניטיג דש
דער משולח אויף דיזי פראגי משיב זיין מוזטי ·
אונ׳ אן דיא גאנצי קהילה טרייבן : דארום
פינדט מן אין דיזם בריב ניט נור דברי
תוכחות אונ׳ אמרי יושר · נייארט
אויך פיל תקנות פון מנהגים אונ׳ דרך ארץ
אונ׳ פון דברי רשות : דיזט גשמאך
בערך צו דער צייט · אלז קלודיאוס קיסר
וואר צו רומי · אונ׳ פיליקס הגמון אין
ארץ ישראל :

דברי תוכחות פינדן איר מאט אין
אלן סימנים פון דיזן בריב : דען דער
משולח איז דיא קהילה צו קורינטוס מוכיח
ערשטליך פון וועגן דער מחלוקות · דיא
אן גפאנגן האבן גובר צו זיין אונטר אינן :
אין סימן א׳ פסוק י׳ אונ׳ ווייטר : צום
אנדרן פון וועגן דער גאוה פון עטליכן

אונטר אין (סימן ד' פסוק ז' ח' אונ'
ווייטר) : צום דריטן פון וועגן דער
עבירה פון ערוה סימן ה' : צום
פירטן האט ער זיא אויך גוועזן וויל
זיא אירה משפטים פיהרן בערכאות הגוים
סימן ו' אונ' ווייטר : צום פינפטן
פון וועגן עטליכר אכטולות אונ' תקנות
דיא דא אונטר אינן זיין פאר גגאנגן
אויך וואז גאר בטעות כנסיות הצבור
אונ' אונטר דען דברים שבקדושה :
ביים איינם איקליכן ענין איז ער צו
אין אוריע דען דרך הישר : ולא
זו בלבד : נייארט ער לערנט זיא
אויך באמרי יושר דען דרך ארץ
אונ' דען דרך הולך פון הלכו' נישואין ·
אין סימן ז' : פון עבודת
הצדקה אין סימן · ט"ז · דען
עיקר פון תחיית המתים אין סימן ט"ו :
אונ' פון אנדרן דברים שבקדושה : אן
אוז אבר וואז וויטן · וואש דער
משולח אין דיזם בריב גשריבן האט פון
נישואין · אונ' פון דען קרבנות של
עבודה זרה · אויב זיא מותר אדר

הקדמה

אסור בהנאה זיין · דאש איז ﭏיש
צו פֿר שטיאן פֿון דער דא צו מﭏיגטן
ליט · מפני שהשעה הוצרכה לכך :
דער בעל המעתיק איז בטוח ·
דש איין איקליכר בעל דעת ·
דער אין דיזם ספֿר בכוונת הלב
לייאנן ווערט · דער זעלביגי
ווערט אויך בעזרת השם פֿון זיך
זעלבשט ערקענן אונ זעהן · דש
ﭏיט לויטר דברי הבל ורעות רוח
זיין וואש דיא רשעי ישראל אונ
דיא המלבי ﭏדנים אונטר איין
ﭏטין צו זיין ספֿלעגן אויך דיא
תורה פֿון ישוע אונ אויך זיינה
תלמידים אונ משולחים : דען
איין איקליכר בעל לב ווערט דען
היפֿך פֿינדן פֿון ﭏן וואש דיא
ﭏטינים מוליא דבה גוועזן : וואו
פֿון איר בכאן ניט ממריך זיין
קענן · נייארט איר ביטן דש
איין חכם לב דיא ספֿרי ברית
החדשה זעלבשט ביראת ה' לייאנן
ומן · וה' ברחמיו יאיר עיניו
ויראה

הקדמה

ויראה נפלאות מתורת ה׳ ומשיחו
ויזכה להנות מטוב ה׳ אשר אמר
ברחמיו להשפיע על בני אדם
בזכות המשיח · ושוב
לו באחרית הימים
אמן :

2

Pauli Apoſtoli Poſterior Epiſtola AD CORINTHIOS

in
Germanicum Iudæorum idioma transferri curauit ediditque

IO. HENR. CALLENBERG
Phil. Prof. Publ.

Halæ in typographia inſtituti iudaici
CIↃ IↃCC XXXV.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn862224586/phys_0021
DFG

Ex
Bibliotheca
Academiae
Rostochiensis

Lectori christiano

S. P.

EXcusam nunc vides alteram, quam Corinthiis *Paulus* scripsit, epistolam, quæque, interpretis opera, Iudæorum nostrorum lectioni accommodata est. Rogemus dominum, ut hæc etiam opella ad detrahendum illis velamen aliquid valeat, moueatque gentem christianam, ad plus in hac parte agendum. Repræsento ei suum officium verbis (*) Ioannis *Piscatoris: Iudæi non sunt odio habendi propter hoc ipsum, quod sunt Iudæi.*

Vide-

(*) Comment. in N. T. Herb. 1658. p. 485. col. 2. 495. col. 1.

Videmus enim, eos hoc nomine ab apostolo, Paulo, fuisse dilectos: id quod nobis quoque faciendum est, ac proinde studendum, ut illos & salutaribus monitis & sanctis moribus Christo lucrifaciamus. Peccat igitur vulgus christianorum, quod Iudæos petulanter vexant omni genere contumeliarum. Nam etsi illi propter suam in christiana fide repudianda pertinaciam odio digni sunt: tamen nobis ex charitate opera danda, ut eos Christo lucrifaciamus: idque tum, quia orti sunt e sanctis patribus, tum quia Deus constituit, illos denuo ad christianam fidem conuertere. Scripsi Halæ, d. xx. Oct. CIↃ IↃCC XXXV.

IO. HENR. CALLENBERG.

כתבי הפויל

אל יושבי

קורינטוס

וזה לך כתב השני

דאס הייסט אויף טייטש

דער אנדרר

בריב פון פוילוס

צו דיא קהילה

צו קורינטוס

לקוחים מספרי ברית החדשה והועתקום בעיון
במרץ מלשון יון ללשון לעז ונדפסם
פעם ראשונה

בשנת

כי גדול שמי בגוים

אמר יהוה צבאות לפ"ק

הקדמה

דער משולח האט אין דעם פֿאריגן ערשטן כתבֿ דיא קהילה צו קורינטוס אבֿטיח געוועזן דש ער וואלטי זעלבשט אי"ה צו אין קומן • וויא איר לייאנן אין סימן ד׳ פסוק י"ט • סימן י"א פסוק ל"ד • סימן ט"ז פסוק ה׳ : דער וויל אבר דיזש ניט זוא בלד האט געשעהן קענן אלז וויא דער משולח אתחילה גמאכֿט אונ׳ פֿר שפראכֿן האט • צוא גמאכֿטן דיא משולחי שקר • דש זיא נון פתחון פה האבן קענטן אויף דען משולח אלטין צו זיין • אונ׳ אין אונ׳ זיינה דרשות מקטין צו זיין אין דען אויגן פֿון דען מאמיני אמת : וכן היה : דען זיא טאטן אירן אונד וייט אויף צו רירן לשון הרע אויף דען משולח פויל • אונ׳ זאכֿטן אב צו קערן דאש הערץ פֿון דען רעכֿטן תלמידי ישוע פֿון דער תורת אמת • אונ׳ עש צו נייגן צו לויטר אב קערונג אונ׳ צו מינות אונ׳

אירן

הקדמה

מירן דברי שקר : אלז נון דער אפוסטל
פאולוס דיזי שמועה רעה געהערט · זוא
האט ער זיך זעהר אלער גוועזן דריבר ·
אונ׳ וויל עט מיך נאך ניט אפטר וואר זעלבשט
דא הין צו קומן · דער וויל עט אטום כאה
טעאיק מער נחון וואר נאך אן דעם ארט
צו בלייבן · וואו ער עד עתה גוויאט האט ·
זוא האט ער קורץ כל פאר ניטיג געהאלטן
דיזן בריב אן זיא צו שרייבן · אום דא
דורך זיך אתנגן צו זיין · אונ׳ מחזיק צו
זיין דיא שוואכן הענד פון דען מאמינים צו
קורינטום · בדברי תוכחות אונ׳ בדברי
יושר· וויא אין דעם כתב זעלבשט
צו לייאנן איז :

* * * * *
* * * *
* * *
* *
*

דער אנדרי בריב פֿון פוילוס

צו דיא קהילת הנוצרים

צו

קורינטוס :

דאש ערשטי קאפיטל א

פוילוס · איין משולח פֿון ישוע דעם משיח · דורך דען ווילן פֿון גאט · אונ׳ דער ברודר טימוטיאוס · צו דער גמיינדי גאטש · דיא דא איז צו קורינטוס · מיט אלן דען הייליגן · דיא דא זיין אין דעם גאנצן (לאנדר) אכֿאיא : ב גנאדי אונ׳ פֿריד זייא מיט אייך פֿון גאט אונזרן פֿאטר · אונ׳ פֿון דעם הערן ישוע דעם משיח :
ג גלויבט זייא גאט דער פֿאטר פֿון אונזרן הערן ישוע דעם משיח · דער פֿאטר פֿון דען ערבראונגן · אונ׳ דער גאט פֿון אלן טרויסט :

טרויסט : ד דער דא אונז טריסטט
אין אלן אונזרן בדרעגקניסן · אום ווילן
דס אויך איר אעבֿטן קענן טריסטן אלי דיא
דא זיין אין אלירלייא בדרעגקניסן · מיט
דעם טרויסט · וואו מיט גאט אונז זעלבסט
גטריסטט האט : ה דען גלייך וויא
דיא יסורים פֿון דעם משיח איבר פֿליסיגליך
איבר אונז גקואן זיין · אלזו איז אויך אונזר
טרויסט איבר פֿליסיגליך גווארדן דורך דעם
משיח : ו אלזו · עס זייא נון דס
איר בדרענקט ווערדן · זוא גשיכֿט עס
צו אייערן טרויסט אונ׳ צו אייערר היילן · דיא
דא גווירקט ווערט דא דורך ווען איר גדולדיג
ליידט עבן דיא זעלביגי יסורים דיא איר
ליידן · אדר עס זייא דס איר גטריסטיט
ווערדן · (זוא גשיכֿט עס אויך) צו אייערן
טרויסט · אונ׳ צו אייערר היילן : ז אונ׳
אונזרי האפֿנונג פֿון אייך שטיט פֿעסטיגליך
(כלו׳ איך בין גוויס בטוח דס איר אליס וואס
אייך על קידוש השם בגעגנט · דאס זייט
איר מקבל פֿון הקב״ה באהבה וחיבה
לטובתכם) : דען וויל איר וויסן גלייך
וויא איר אייגן טייל האבט אן דיא יסורים ·
אלזוא האבט איר אויך טייל אן דעם
טרויסט :

טרויסט : ח דען איר וואלן פֿון איך
ניט פֿר העלן · ליבה ברידר · דאט
בדרענקניס · דאט איבר אונז גקומן איז
אין אזיא · וועלכֿט זאר גרויט גוועזן
איז · דט עט אונז בשווערט האט גאר
זעהר · איבר אונזר פֿר מעגן אונ׳ קראפֿט ·
אלזו זעהר · דט איר אין סכנות נפֿשות
וואַרן : ט אונ׳ אוך איר זעלבסט
גמאכֿטן אין אונזרן הערצן דט איר מוזטן
שטערבן · (אונ׳ דיזט איז רעכֿט וועגן
גשעהן) אום ווילן דט איר ניט טואן אעכֿטן
אונזרי פֿר זיכֿרונג אויף אונז זעלבסט ·
נייארט אויף גאט · דער דא לעבנדיג
מאכֿט דיא טויטן : י וועלכֿר (גאט)
אונז בשירמט האט פֿון איינם זאר גרויטן
טויט · אונ׳ נאך בשירמט · אויף וועלכֿן
(גאט) איר האפֿן · דט ער אונז אוך
ווייטר בשירמן ווערט : יא ווען אוך
איר מיט אונז ווערקן ווערט · מיט ביטן
(תפֿילה) פֿאר אונז ; אום ווילן דט דורך
פֿיל אעכֿטי (זו הטי׳) גדאנקט ווערדן
אונזרט האלבן פֿון וועגן דער גאב (ר״ל
פֿון וועגן דער ישועה אונ׳ הצלת נפֿשות דא
הק״בה דען אטואח על פי נס האט אוני

גוועזן אויט סכנת נפשות) דיא גשעהן איז
דורך פיל לייט : יב דען אונזר ברוהם
איז דיזר · נעמליך דאט לייגנים פון אונזרן
הערלן · דט איר אונז דער אייאט האבן
אין דער וועלט בפרט אבר ביי אייך אין
גאנליגקייט אונ' אין לויטרקייט פון גאט ·
ניט אין קלוגהייט פון פלייט אונ' בלוט ·
נייארט אין דער גנאדי פון גאט :
יג דען איר טרייבן אייך קיינה אנדרי
זאכן · אלז דיא איר לייאנט (אין דעם
ערשטן בריב) אונ' דיא איר אויך ערקענט
(אין אייערם טכל דט זיא לויטר אמת זיין) ·
אונ' איך האף : דט איר זיא אויך אלזו
ערקענן ווערדט ביז לום ענד : יד גלייך
וויא איר אונז אויך טון לום טייל ערקענט
האבט · דען איר זיין אייער ברוהם ·
גלייך וויא אויך איר זייט אונזר ברוהם אן
דעם טאג פון דעם הערן ישוע : טו אונ'
אין זאלכר פר זיכרונג וואלטי איך פאר מאלט
לו אייך קומן · אום וואן דט איר אבר
מאלט מיינה גנאדן גאב (מתנת חסד)
ענטפאנגן העטט : טז אונ' איך וואלטי
ליהן דורך אייערה טטאט אין אוקדון ·
אונ' אויט אוקדון וואלט איך ווידר לו אייך
קומן ·

קומן · אונ׳ וואלטי איך פֿון אייך בגלייטן
לאזן אין דאש לאנד יהודה : יז האב
איך נון איינה פֿעלטיגקייט גטאן · דא איך
זאלכש גדאכט האב · אדר טוא איך
בראטשלאגן נאך דען גדאנקן פֿון פֿלייש אונ׳
בלוט ווען איך עטוואש בראטשלאגי : דש
ביים איר (אין איינרליים זאך) זיים יוא יוא ·
אונ׳ (בלד) ניין ניין : יח אבר גאט
איז גטריים (דער איך דא פֿון ארחיק אונ׳
אזיל איז אונ׳ דער זעלביגר וויט) דש אונזר
ווארט זוא צו אייך (גזאגט ווארדן) ניט
גוועזן איז יוא אונ׳ ניין (כלו׳ אלא ספֿיקות
בלי טורט) : יט דען דער זון פֿון
גאט · ישוע דער משיח · דער דא אונטר
אייך איז פֿר קינדיגט גווארדן דורך אונז ·
נעמליך דורך איך אונ׳ דורך זילפֿאנוס : אונ׳
דורך טימוטיאוס · דער זעלביגר איז ניט
יוא אונ׳ ניין · נייארט עט איז (אליש
וואש איר אין זיינם נאמן גדרשת (האבן)
יוא אין אים גווארדן : כ דען זוא
פֿיל דיא פֿר זיכרונגן פֿון גאט זיין · דיא
זיין יוא אין אים אונ׳ זיא זיין ווארהאפֿטיגליך
ערפֿילט אין אים · גאט לור עהרי דורך
אונז : כא אבר גאט איז עט · דער

האט ניט אליין טרויריג גמאכט · נייארט
צום טייל (נור איך · אונ׳ צום טייל אויך
אייך) אונ׳ איך זאג דיזש נור פֿון איינם
אונטר אייך) אום ווילן דש איך ניט בשווערן
מעכט (מיט טרויריגקייט) אייך אלי (וועלכט
גשטעהן קענטי · ווען איך אייך אלי מחייב
ווער · דש איר אויך חלק העט אן זאלכן
תרבות רעות) : ו עס מאג אבר
דעם זעלביגן (בעל מעשה : וואו פֿון
דמרט אין דעם ערשטן בריב סימן ה׳ פסוק
א״ אונ׳ ווייטר דיא ריד איז) גנוג זיין דיזה
שטראף (כלו׳ דער עונש חרם · וועלכן
איך אויך אין המב גוזר גוועזן דא זעלבסט
אין פסוק ה׳) וועלכי (שטראף) פֿון דעם
גנצן קהל גשעהן איז : ז אונ׳ איר
זאלט אים נון פֿיל מעהר אונחל זיין (אונ׳
אין אויס דעם חרם טואן) · אונ׳ איר
זאלט אין טרישטן : אום ווילן דש דער
זעלביגי (בעל מעשה) ניט מעכטי פֿר גיאן
דורך דיא גאר צו גרויסה טרויריגקייט :
ח דארום ביט איך אייך אום צו בשטעטיגן
אן אים דיא ליבה (ר״ל דש איר אים מעכט
כל מיני גמילות חסד ואהבה שבעולם
בווייזן) : ט דען דעסט וועגן האב איך

אויך זו אייך געשריבן (אין דעם ערשטן
בריף · אום דענן בעזל אעשה אחרם זו
זיין) · אום אייך זו שריבן · אויב
איר אויך אין אלן זאכן געהארזאם זייט (אונ׳
טואן ווערט · וויא איך געבאטן האב) :
י אבר וועלכן איר עטוואש מוחל זייט ·
דעם זעלביגן בין איך אויך מוחל ·
דען אויך איך · ווען איך איינם
עטוואש האב מוחל געוועזן · זאש
האב איך עש געטאן אום אייערט
ווילן · פאר דעם אן געזיכט פון
משיח · אום ווילן דש דער שטן אונז ניט
בשעלקן מעכט : יא דען איר וויסן
וואול זיינה גדאנקן : יב אלז איך
קאם קען טרואדה · אום זו דרשן דיא
גוטי באטשאפט פון משיח · אונ׳ עש וואר
איר איינה טיר גיעפנט אין דעם הערן
(ישוע) · זאש האב איך קיינה רואה גהאט
אין איינם גמיט · וויל איך ניט געפונדן
האב דען טיטוס דער איין ברודר איז
(באחוות האמונה) : יג ניימרט איך
שיידיטי פון אינן · אונ׳ איך גינג וועק קען
מוקדון : יד אונ׳ זו גאט זייא דאנק ·
דער אונז אלי צייט איבר זיגן מאכט אין

דעם משיח · אונ׳ דער דא אפֿן בארליך
אמכֿט דען גשמאק פֿון זיינר ערקענטניס
אין אלן ארטן דורך אונז : טו דען
מיר זיין פֿאר גאט איין גוטר גשמאק פֿון
דעם משיח · אויך אונטר זאלכֿן (בני
אדם) דיא געהאלפֿן ווערדן (לחיי עולם
הבא) · אונ׳ אויך אונטר זאלכֿן דיא פֿר
לוירן ווערדן : טז צו עטליכֿן זיין מיר
איין גשמאק פֿון טויט צום טויט · אונ׳
צו אנדרן זיין מיר איין גשמאק פֿון לעבן
צום לעבן · אונ׳ ווער איז היער צו הגון
(ר"ל · ווער איז דאך וואל כדי אונ׳ הגון
דיא בשורה טובֿה זוא צו דרשן · דש זיא
ווערדי איין גשמאק פֿון לעבן לחיי עולם
הבא) : יז דען מיר זיין ניט וויא דיא
פֿיל (משולחי שקר דיא מיר וואל קענט) · וועלכֿי
דאש ווארט פֿון גאט פֿר פֿעלשן · נייארט
מיר רידן דאש ווארט פֿון גאט אין דעם
משיח אלז אויז לויטרקייט · אונ׳ אלז אויז
גאט פֿאר דעם אן געזיכֿט פֿון גאט :

דאש דריטי קאפיטל ג

פֿאנגן מיר דען אבֿרמאל אן אונז זעלבשט

צו ליבן · אדר בדארפֿן איר ליב בריבֿ
פֿון אנדרן צו אייך · אדר ליב בריבֿ פֿון
אייך צו אנדרי · גלייך וויא עטליכֿי אנדרי
(כלו׳ דיא שלוחי שקר צו טון פפֿלעגן) : ב איר
זייט אונזר ליב בריבֿ דער דא גשריבן איז
אין אונזרם הערצן · אונ׳ דער דא ערקענט
אונ׳ גלייאנט ווערט פֿון אלן מענשן :
ג אונ׳ איר האבט (דורך אייערה ווערקי)
זעהן לאזן · דז איר זייט איין בריבֿ פֿון
דעם משיח · דער דא איז צו ברייטיט
דורך אונזרן דינשט · אונ׳ גשריבן ניט
מיט טינט · נייארט מיט דעם רוח פֿון
דעם לעבנדיגן גאט · ניט אין שטיינרני
טאפֿלן (גלייך וויא דיא עשרת הדברות
זיין גשריבן גוועזן) · נייארט אין פֿלייטרן
טאפֿלן פֿון דעם הערצן : ד אונ׳ איר
האבן איין זאלכֿן בטחון צו גאט (כלו׳ דט
איר זאלכֿי לייט גווארדן זייט · וויא
אילונר גזאגט איז) דורך דען משיח :
ה ניט אלז ווען איר ווידריג ווערן איינה
זאך צו ערדענקן פֿון אונז זעלבשט אלז פֿון
אונז זעלבשט · נייארט גאט איז עש ·
דער אונז ווירדיג (הגון) מאכֿט : ו וועלכֿר
אונז אויך ווירדיג געמאכֿט האט צו זיין דינר
פֿון

פֿון דעם נייאן פֿר בונד · (וועלכר פֿר
בונד ניט איז איין פֿר" בונד) פֿון בוך
שטאבן · גיזאגט (איין פֿר בונד) פֿון רוח
הקודש · (ירמי' ל"א פסוק ל"א · ל"ב אונ'
ווייטר) · דען דער בוך שטאב (ר"ל דיא
תורת משה) דער מאכט טויט · אבר
דער רוח מאכט לעבנדיג: (אום דיזה ווארטי
בעסר צו פֿר שטיאן · קאן מן לייאנן וואש
איר גשריבן אין דעם סימן ג' פֿון דעם
בריב פוילוס אן דיא רומיים · אין דעם
ביאור דא זעלבשט) : ז ווען נון
אבר דער דינשט פֿון דעם בוך שטאב ·
דער דא גגראבן ווא. אין שטיין (ר"ל
תורת משה) · וועלכר דינשט דאך ווארד
איין דינשט פֿון איינר זאלכן זאך דיא דא
טויט מאכט · איינה זאלכי לויטרקייט
גהאבט האט · דט דיא קינדר ישראל ניט
האבן גקענט אן זעהן דאש אן גזיכט פֿון
משה · אום וויל דער לויטרקייט פֿון זיינם
אן גזיכט · וועלכי דאך אויף הערן זאלטי :
ח וויא פֿיל מער זאלטי דען נון דער דינשט
פֿון רוח (הקודש · כלו' ביים דער ברית
החדשה) אין לויטרקייט זיין : ט דען
וען דער דינשט (ביים איינר זאלכן תורה

דיא

דיא דא נור פר קינדיגט דיא טוידיג מאכונג
(ר"ל תורת משה · דיא גלייך ורטיע איז ·
ווען איין בן אדם דיזט אדר דיזט עובר
איז · דען דא הייסט עס גלייך אות
יומת) איינה זאלכי לויטרקייט געהאבט האט ·
וויא פיל מעהר האט דער דינסט בייא איינר
זאלכן תורה · דיא דא פר קינדיגט דיא
גרעכט פערטיגקייט (ר"ל תורת המשיח)
איינה לויטרקייט דיא נאך פיל גרעסטר איז : י דען
אויך דיזה לויטרקייט (דמרט בייא תורת משה)
דיא איז ניט איין מאל איינה רעכטי לויטרקייט צו
נענן · ווען מן זיא פר גלייכט איט דיזר גרויסן
לויטרקייט (פון ברית החדשה) : יא דען ווען דיא
תורה האט איינה לויטרקייט געהאט · דיא דא אויף
הערן (בטל ווערן) זאלטי · וויא פיל מער לויטר
קייט ווערט דיא תורה האבן · דיא דא בלייבט
(איביגליך) : יב וויל איר נון איינה
זאלכי האפנונג האבן · זא רידן איר איט
פרייאוטיגקייט (דיא דרשה פון בשורה
טובה) : יג אונ איר טון ניט גלייך
דיא משה געטאן האט · דער דא גליגט
האט איינה דעק (מסורה) אויף זיינם אן
געזיכט · אום ווילן דט דיא קינדר ישראל
ניט זעהן מעכטן דאט ענד פון דעם

דאט

דאט דא זאלטי אב גטאן (בטל) ווערדן :
יד נייארט אירה הערלן זיין האט גוואררן
דען ביז אויף דיזן טאג בלייבט דיזה דעק
און אויף גדעקט ווען זיא לייאנן אין דעם
אלטן ספר בונד · אונ׳ דיזה דעק בלייבט
אלי לייט איבר אירן הערלן · וויל דיזעלביגי
קיין אנדרר וועק טואן קאן · אלז דער
משיח : טו אונ׳ אלזו ליגט איינה דעק
אויף אירן הערלן ביז לו דיזם טאג · ווען
אין דער תורה פון משה גלייאנט ווערט :
טז ווען אבר דאט הערל פון ישראל ווידר
קערן ווערט · זאו ווערט אויך דיא דעק
אב גטאן ווערדן (פון אירן הערלן) :
יז אבר דער הער (ישוע) דער איז דער
רוח (אדר דיא תורה רוחנית · ד״ל דיא
בשורה טובה · וועלכי גנענט ווערט
ברית אדר תורה החדשה · אונ׳ וועלכי
אין דען פאריגן פסוקים איז נור סתם גנענט
ווארדן רוח) · אונ׳ וואו דער רוח פון
גאט (אדר ברית החדשה) איז · דא
זעלבשט איז אויך פרייהייט : יח אבר
איר אלי (דיא איר אן דעם משיח כהוגן
אמאין זיין) · וויל איר נון ק׳נ׳ז דעק
האבן איבר אונזרן אן גזיכט (דען דער
משיח

משיח האט דיזעלביגי אבטל גוועזן) · זוא
זעהן איר דיא קלארהייט פֿון דעם הערן
(ישוע המשיח) אלז וויא אין איינם (לייכֿטנדיגן)
שפיגל (באספקלריא מאירה) · אונ׳
איר ווערדן פֿר וועקסלט אין דאס זעלביגי
בילדניס · פֿון איינר קלארהייט צו דער
אנדרן · אלז וויא דורך דען רוח פֿון גאט:

דאש פירדי קאפיטל ד

דעשט וועגן נון · וויל איר (עבדי
משיח הנאמנים) דיזן דינשט (פֿון ברית
החדשה) ענטפֿאנגן האבן · נאך דער
בארק הערציגקייט · דיא צו אונז געשעהן
איז · זא ווערדט אונזר הערצן ניט ווייך אין
קיינר צרה: ב ניימרט איר האבן ווייט
פֿון אונז וועק געטאן אלי פֿר בארגני זאכֿן ·
דיא ניט רעכֿט זיין · אונ׳ איר דער איימן
אונז ניט אין שאלקהפֿטיגקייט (ברמאות) ·
אונ׳ איר פֿעלשן אויך ניט דאס ווארט פֿון
גאט · ניימרט איר מאכֿן אונז בוויליגט
(איר זיין אונז אתרלה) צו איינם איקליכֿן
הערצן פֿון דען מענשן דורך מאפֿן באהרן
דיא ווארהייט · פֿאר דעם אן געזיכט פֿון
גאט:

גאט : ג איז נון דיא גוטי באטשאפט וועלכי איר דרשן פר דעקט · זוא איז עס דאך נור בייא זאלכן פר דעקט · דיא דא פר לורן ווערדן : ד אין וועלכן דער העער פון דיזר וועלט (שר של עולם הזה · ר"ל דער שטן) פר בלענדט האט דאס הערץ אונ' גאיט פון דען און גלויביגן אום ווילן דש צו אין ניט לייכטן מעכט דאס לויטרי ליכט דער גוטן באטשאפט פון דער הערליכקייט פון דעם משיח · וועלכר איז דאס בילדנים (פרצוף) פון גאט : ה דען איר דרשן ניט אונז זעלבשט (ר"ל פון וועגן אונזרי הנאות · אדר אום דא דורך כבוד צו ערלנגן) · נייארט איר דרשן ישוע דען משיח · דש ער איז דער העער : אונ' פון אונז זאגן איר · דש איר זיין מייערי קנעכט · אום ווילן ישוע (המשיח) : ו דען עבן דער גאט · דער דא גזאגט האט דש אויז דער פינשטרנים דאס ליכט הרפאר לייכטן זאלטי · דער זעלביגי איז עס אויך דער דא האט לייכטן גמאכט אין אונזרי הערצן זיינה לויטרקייט · אום ווילן דש דיזעלביגי (הערצן) מעכטן ער לייכטיט ווערדן מיט דער ערקענטנים פון דער הערליכקייט

הערליכקייט פֿון גאט · אין דעם אן גזיכט
פֿון ישוע דעם משיח : ז אבר איר
האבן דיזן שאז אין ערדן געפֿעסן · אום
ווילן הט דיא גרויש אכבערקייט פֿון דער
קראפֿט (וועלכי דורך אונזרה דרשה גטיכט)
זיין אעכטי צו גאט · אונ׳ ניט צו אונז :
ח איר ווערדן איבראל בדרענגט · אבר
איר זיין ניט אין בצווינקנים (כלו׳ איר זיין
ניט אין זאלכן מצוקות · דא איר קיינה
תקוה מעהר העטן ווידרום ניצל צו ווערדן) ·
איר זיין (פֿיל מאל) אין (זאלכן) גרויסן
צרות · (דא פֿון איר קיין ענד זעהן קענן) ·
אבר איר פֿר צאגן דאך ניט (איר זיין אונז
דאך ניט אייאט) : ט איר ווערדן
יאך גיאגט (להשמד ולהרג) אבר איר
ווערדן דארין ניט פֿר לאזן · איר ווערדן
נידר געווארפֿן · אונ׳ איר ווערדן ניט גאר
פֿר דארבן : י אונ׳ איר טראגן אלי
ציט הרום אן אונזרן לייב דען טויט פֿון
דעם הערן ישוע (ר״ל גלייך וויא ישוע דער
משיח איז אין דען טאגן · אלז ער
איין גוף בשר ודם געהאט תמיד אין סכנות
נפֿשות געוועזן · אלזו גיט עס אונז אויך ·
וויל איר אונז האבן אקריט געוועזן צו זיינם

טירות אונ' זיין מוסר נפש על קידוש שמו) ·
אום ווילן דש אויך דאש לעבן פון ישוע
מעכטי אפן באהרט ווערדן אן אונזרן לייב ׃
יא דען מיר · דיא מיר לעבן · מיר
ווערדן אלי צייט איבר געבן צום טויט אום
ווילן ישוע · אום ווילן דש אויך דאש לעבן
פון ישוע (דעם משיח) מעכטי אפן באהר
ווערדן אן אונזרן שטערבליכן פלייש ׃
יב אלזו ווערקט נון דער טויט זיין ווערק
אין אונז · אבר אין אייך ווערקט ער דאש
לעבן · יג אונ' דער וויילן מיר נון עבן
דען זעלביגן רוח האמונה האבן · וויא
געשריבן איז (תילי' קט"ז פסוק י') · איך האב
געגלויבט דארום ריד איך · זוא גלויבן אויך
מיר · דארום זוא רידן מיר אויך ׃
יד דיא מיר וויסן · דש ווער אויף געוועקט
האט דען הערן ישוע פון צוויטן דען טויטן ·
דער זעלביגי ווערט אויך אונז אויף וועקן
דורך ישוע · אונ' ער ווערט אונז שטיאן
מאכן (צו זיינר רעכטן האנד) מיט אייך ׃
טו דען אלי דינגי זאכן (כלו' אלי צרות ומצוקות דיא
מיר בעה"ז מוז שטיאן) דיא געשעהן אום
אייערנט וועגן · אום ווילן דש זיינה גנאד
מעכטי שטארק ווערדן · אונ' עש אלזוא

געשעהי

גשעהי זו זעהר גרויטן עהר פֿון גאט ·
דורך דאט דאנקזאגן פֿון פילן : טז דארום
ווערדן איר ניט מיד : נייארט אויב גלייך
דער אויסן ווענדיגי מענש (כלו' דער גוף
מיט אלן חוטים) פֿר דארבן ווערט · זא
ווערט דאך דער אין ווענדיגי מענש (ר"ל
דיא נשמה) ערנייארט פֿון טאג זו טאג :
יז דען אונזרי בדרענקנים · דיא איז נור אלז
וויא איין אויגן בליק אונ' לייכט · אונ'
זיא ברענגט מיט זיך איינה גאר זעהר גרויטה
אונ' איביגה הערליכקייט : יח וויל
איר ניט זעהן אויף דיא זאכן דיא דא גזעהן
ווערדן (ר"ל אויף דברי עולם הזה) ·
נייארט איר זעהן אויף זאלכי זאכן דיא ניט
גזעהן ווערדן (ר"ל דברי עולם הבא) · דען
דיא זאכן · וועלכי גזעהן ווערדן · דיא
זיין נור אויף איינה צייט לאנג (לשעה) .
אבר דיא זאכן · דיא ניט גזעהן ווערדן ·
דיא בלייבן איביג :

דאש פינפטי קאפיטל ה

דען איר וויטן : ווען אונזר ערדן הויז
פֿון דיזר היטן (כלו' אונזר גוף · דער דא

איז נור כחרס הנשבר) ווערט צו בראכן
זיין (אדר שטערבן) · זוא ווערדן איר
אלז דען אין הויז האבן אין היאל · ווע֗לכס
גאט גבויאט האט · אין הויז ; דאס
ניט גמאכט איז מיט הענדן · נייארט
דאס דא איביג איז : ב דען אויך
אין דיזר היטן (אדר אין דיזם גוף עפר
ואפר) זיפֿצן איר אונ' גלוסטן בקליידט צו
ווערדן מיט דיזר אונזרר וואונוג די אין
היאל איז : ג דאך אלזוא (כלו' בתנאי
זה ווערדן איר דאהין זוכה זיין) ווען איר
גפֿונדן ווערדן אן גקליידט אונ' ניט נאקנדיג :
ד דען איר · זוא לנג איר אין דיזר
היטן זיין · זוא זיפֿצן איר · אונ' איר
זיין בשווערט (מיט דעם גוף אלז ווי
מיט איינר משא כבדה) · זינטמאל איר
ניט בגערן אויז גקליידט צו ווערדן (ר"ל צו
שטערבן כדרך הטבע · ווייל באופן זה
דער גוף צו ריק בלייבט · ווע֗לכר צו דער
נשמה גוועזן איז אלז ווי אין הויז אונ'
אונ' אלז ווי איין קלייד) נייארט איר גלוסטן
איבר גקליידט צו ווערדן (כלו' איך ווא֗לט
ליבר דט דאס חיי עולם הבא איבר אונז
קומן מעכט זונדר טיידונג פֿון גוף אונ' נשמה ·

אונ'

אונ' דש איר אלזו קענטן מיט דעם גוף לחיי
עולם הבא קומן · גלייך וויא חנוך אונ'
אליהו) אום ווילן דש שטערבליכֿי (ר"ל דער
גוף) מעכֿטי פֿר שלונגן ווערדן פֿון דעם
לעבן (דהיינו פֿון חיי עולם הבא) . ה אבר
גאט איז עש · דער אונז היצרלו
בריישיט · דער אונז אויך גגעבן האט
דען רוח הקודש צום פפֿאנר (פֿון דיזר
גרולה אין עולם הבא) : ו דארום
איז אונזר הערץ אלי צייט פֿול פֿון טרויסט ·
אונ' איר ציטן · דש איר וויא אילענדיגר
ער ווייטרט זיין פֿון דעם הערן (ישוע) זונ
לנג איר אין דעם לייב וואונן : ז דען
איר גיאן (בעולם הזה) אין דעם גלויבן
אונ' ניט אין זעהן : ח אבר אונזר
הערץ איז פֿול טרויסט · אונ' איר גלוסטן
מעהר הרויס צו גיאן אויש דעם לייב (ר"ל
צו שטערבן כדרך הטבע) אונ' צו וואונן
אין ווענדיג בייא דעם הערן (ישוע המשיח) :
ט דארום באיהן איר אונז · אום וואול
צו געפֿאלן פֿאר אים · איר מעגן וואונן
אין דעם לייב · אדר איר מעגן אויש
דעם זעלביגן הרויס גיאן (אונ' בייא אים
וואונן אין דעם גן עדן) : י דען

איר אלזו אונז ענטפלעקט ווערדן פֿאר דעם גריכֿטס שטול (כסא הדין) פֿון ישוע דעם משיח · אום ווילן דש מיין מיקליכֿר ענט פֿנגן מעכֿטי נאך דעם ער געווערקט האט דורך דען לייב · עס זייא גוט אדר בין: יא ווייל איר נון וויסן · דש מן זיך פֿירכֿטן זאל פֿאר דעם הערן (ישוע) זוא זוכֿן איר דיא מענשן צו איבר רידן (בראיות גמורות) צו דעם גלויבן (אן דעם משיח ישוע) · אונ' איר זיין ענטפלעקט פֿאר גאט · אונ' איך האב אויך דש איר אויך אין אייערן הערצן ענטפלעקט זיין: יב דען איר וואלן אונז ניט ווידרום זעלבסט לויבן (אונ' מתיפאר זיין) ביים מיך ·
איר וואלן אייך געלעגנהייט געבן אום אייך צו בריהאן אונזרנט וועגן · אום ווילן דש איר אנטוואורטן קענט ווידר דיא · וועלכֿי זיך בֿריהאן נאך דעם אן זעהן (אדר איט זאלכֿן זאכֿן · דיא נור למראה עינים זיין) אבר ניט נאך דעם הערצן : יג דען עס זייא דש איר אלז און זיניג זיין (וויא אונזרי שונאים זאגן · ווייל איר אין דעם ערשטן בריבֿ עטליכֿי דברים קשים געשריבן אונ' אייך צו זעהר מוכֿיח געוועזן) · זוא

טואן

טואן מיר דיזש פֿון גאטט וועגן (לכבוד
השם יתברך) · אדר מיר זיין בייא גוטן
פֿר שטאנד (ר"ל מיר גיאן ביטרגות מיט
אייך אום) · זוא טואן מיר עס אייך :
יד דען דיא ליבה פֿון דעם משיח דיא
בצווינגט אונז · ווייל מיר מיינן · ווען
איינר געשטארבן איז פֿאר אלי · זוא זיין
אלי געשטארבן : טו נון איז ער (דער
משיח ישוע) געשטארבן פֿאר אלי · (בתנאי
זה) אום ווילן דש דיא דא לעבן · ניט
מעהר זיך זעלבשט לעבן זאלן · נייארט
(זיא זאלן איר לעבן מקדיש אונ' מוסר זיין)
צו דעם · דער פֿאר זיא געשטארבן אונ'
ווידר אויף גוועקט איז (פֿון צווישן דען
טויטן) : טז דעסט וועגן זוא קענן
מיר פֿון נון אן קיין מענשן נאך דעם פֿלייש
(ר"ל נאך זיינס ייחוס · אדר כבוד) ·
אונ' אוב מיר גלייך דען משיח ישוע גקענט
העטן נאך דעם פֿלייש (אדר דעם גוף נאך) ·
זוא קענן מיר אין דאך אצונד ניט מער
(אויף זאלכי וייז) : יז דעסט וועגן ·
ווען איינר אין דעם משיח איז · זוא איז
ער איינה נייא קרעאטור (בריה חדשה) ·
וואס אלט וואר (כלו' דער בריאת הראשון

בהר סני) דאס איז פֿר איבר גגאנגן ·
אונ' נון עס זיין אלי זאכֿן נייא גווארדן :
יח אבר דיזש אליש איז פֿון גאט · דער
אונז פֿר זיהנט האט מיט זיך זעלבשט דורך
ישוע דען משיח · אונ' ער האט אונז
גגעבן דען דינסט פֿון דער פֿר זיהנונג
(עבודת הכפורים) : יט דען גאט
וואר אין דעם משיח אונ' ער האט דיא
וועלט פֿר זיהנט מיט זיך זעלבשט · אונ'
ער האט זו אינן ניט גרעכֿנט אירה זינדן ·
אונ' ער האט אין אונז גליגט דאס ווארט
פֿון דער פֿר זיהנונג : כ דארום זוא
זיין מיר באטשאפֿטר אן שטאט פֿון משיח
אונ' גלייך אלז ווען גאט זעלבשט אייך ווארנן
טעט דורך אונז · אלזו ביטן מיר אייך
אין דעם נאמן פֿון (ישוע) דעם משיח ·
לאזט אייך פֿר זיהנן מיט גאט : כא דען
ער האט דען זעלביגן גשטראפֿט אלז איין
זינדיגר דער דא פֿון קיינר זינד גוואושט
האט · אום ווילן דש מיר גרעכֿט
פֿערטיגט ווערדן מעכֿטן דורך אין ·
דורך דיא גרעכֿט פֿערטיגקייט פֿון גאט :

דאש זעקסטי קאפיטל ו

ווייל איר נון זיין מיט ארבייטר (פון גאט)·
זא ביטן איר אויך · דש איר דיא גנאדי
פון גאט ניט אעבט אום זונשט (לשוא
ולהבל) ענטפאנגן האבן : ב דען
ער (הקב"ה) שפריכט (ישעי' מ"ט פסוק ח')
איך האב דיר גיענטפערט צור צייט דער
בווילליגונג · אונ' איך האב דיר געהאלפן אן
דעם טאג דער הייל · נון איצונד איז דיא
בווילליגונגט צייט (עת רצון) · נון · איצונד
איז דער טאג דער הייל (יום ישועה) :
ג אונ' איר געבן אין קיינר זאך איינה
שטרויכלונג · אום וויל דש אונזר דינשט
ניט אעבט געלעסטרט ווערדן : ד נייארט
איר אכן אונז בווילגט אין אלן זאכן ·
אלז דינר פון גאט · אין גרויסר געדולדיג
קייט · אין בדרענקנים · אין נויט
הפטיגקייטן אונ' אין בלווינקנים : ה אין
שלעג · אין געפענקנישן · אין פר טואלזנגן
(דא איר אטוק אהוואות גיאגט ווערדן אויט
איינם אקום אין דאש אנדרי · אונ' אוון
נע ונר זיין) אין ארבייט אין וואכן אונ'
אין פאסטן : ו אין ריינגקייט ·

אין ערקענטניס · אין לנג אוטיגקייט · אין
פֿריינדליכֿקייט (ווהתרנות) אין דעם רוח
הקודש · אונ׳ אין ריינר ליבה : ז אין
דעם ווארט פֿון דער וואהרהייט · אין
דער קראפֿט פֿון גאט · דורך וואפֿן דער
גרעכֿטיגקייט מיט וועלכֿן מן טטרייטן קאן
צור רעכֿטן האנד אונ׳ צור לינקן האנד :
ח דורך עהר אונ׳ דורך טאנד · דורך
בייז רוף אונ׳ דורך גוטן רוף (שם טוב
אונ׳ שם רע) · אלז פֿר פֿיהרר (מתעים
ומסיתים ומדיחים) · אונ׳ זיין דאך גרעכֿט :
ט אלז דיא און בקאנטי אונ׳ דיא דאך
וואול בקאנט זיין · אלז דיא טטערבן זאלן ·
אונ׳ נון איר לעבן · אלז דיא דא גציכֿטיגט
ווערדן · אונ׳ דאך ניט גטיטיט : י אלז
דיא טרוריגי · אונ׳ דיא דאך אלי צייט
פֿרייליך זיין · אלז דיא ארמן · אונ׳ דיא
דאך פֿיל רייך מאכֿן · אלז דיא ניטט האבן
אונ׳ דאך אליט האבן : יא איר לייט
צו קורינטוס · אונזר מונד האט זיך אויף
גטאן צו אייך · אונ׳ אונזר הערצן איז אויט
גבריטיט : יב אונזר הערצן דאס איז
ניט ענג פֿר טלאסן קיגן אייך · נייארט
אייער הערצן איז ענג פֿר טלאסן קיגן אונז :
יג אונ׳

יג אונ׳ איך בגעהרי פֿון אייך אלז פֿון קינדרן ·
בריטיט דאך אויך אייער הערצן קיגן אונז
אויז · צור גלייכֿן פֿר געלטונג (פֿון איינר
אהבֿה דיא איך צו אייך האב) : יד זייט
ניט ציהן אן איינם יאך מיט דעם און גלויביגן ·
דען וואס האט דאך דיא גרעכֿטיגקייט פֿאר
איין טייל מיט דער און גרעכֿטיגקייט ·
אונ׳ וואס האט דאז ליכֿט פֿאר איינן טייל
מיט דער פֿינשטרניש : טו אונ׳ וויא
טיקט זיך דער משיח אונ׳ בליעל צו אנאנדר ·
אדר וואס פֿר איינן טייל האט דער גלויביגר
(איין בן ברית) מיט דען און גלויביגן (דיא
חוץ לכנסת המשיח זיין) : טז אודר
וואש האט דער היכֿל פֿון גאט פֿאר איינה
גלייכֿהייט מיט דען אב געטרן · דען איר
זייט איין היכֿל פֿון דעם לעבנדיגן גאט ·
גלייך וויא גאט געשפראכֿן האט (ויקרא כ״ו
פסוק י״א י״ב : שמות כ״ט פסוק מ״ה :
יחזקאל סימן ל״ז פסוק כ״ו אונ׳ כ״ז) · אונ׳
איך וויל רואן אין צווישן זיא · אונ׳ איך
וויל איך דער אייאן אין צווישן זיא · אונ׳
איך וויל צו אינן זיין צום גאט · אונ׳ זיא
זאלן איר זיין צום פֿאלק : יז דארום
זא גיאט אויז פֿון צווישן אינן · אונ׳ זייט

אייך אב שיירן טפריכט גאט · אונ׳ רירט
דאט אן ריין איז ניט אן · זא וויל איך
אייך ענטפאנגן : יח אונ׳ איך וויל
אייך זיין לום פאטר · אונ׳ איר זאלט איר
זיין לו זין אונ׳ לו טעכטר · זאגט דער
אלמעכטיגר גאט (ישעי׳ נ״ב פסוק י״א · י״ב :
ירמי׳ ל״א פסוק א׳ : ט׳ אונ׳ כ״ג) :

דאש זיבנדי קאפיטל ז

דער וויל איר נון דיזי פר הייסונגן
(הבטחות) האבן · איינה גליבטי · זוא
לאזט אונז ריינגן אונז זעלבסט פון אלן זאלכן
זאכן · דיא דא בזודלן דען לייב אונ׳ דיא
זיל · אונ׳ לאזט אונז פולענדן דיא הייליגונג
אין דער פורכט פון גאט : ב גיבט
אונז דאך רוים אין אייערן הערצן · איר
האבן קיינן איבלט גטאן · איר האבן קיינן
פר דערבט · איר האבן קיין בטעלקט :
ג איך זאגי דיזט ניט · אום אייך לו
בטולריגן (ארטיע אונ׳ אחייב לו זיין) ·
דען איך האב שון לו פאר גזאגט (דרויבן
אין סימן ג׳ פסוק ב׳ : אין סימן ו׳ פסוק
י״א אונ׳ וויטר) · דט איר זייט אין אונזרן
הערצן ·

הערצן · אום מיט איין אנדר צו שטערבן
אונ מיט איין אנדר צו לעבן : ד איך
רידי צו אייך מיט גרויסר פריידיגקייט
אייניס הערצן : איך טוא איך בריהאן אום
אייערנט וועגן · איך בין ערפילט מיט
טרויסט · איך בין גאנץ איבר פלימיגליך
פאל פון פריידן אין אלר אונזר בדרענקניס :
ה דען דא מיר קאמן אין מוקדון · זא
האט אונזר פלייש קיינה רוא געהאבט (אונזר
גאנ קאנטי קיינה מנוחה האבן) · נייארש
מיר ווארדן איבראל בדרענקט · פון אויסן
ווענדיג ווארפיל שטרייט אונ פון אינן ווענדיג
פיל פורכט : ו אבר גאט · דער
האט אונז געטרייסטעט דורך דיא אן קונפט פון
טיטוס : ז אונ ניט אליין דורך זיינה
אן קונפט (האבן מיר נחמה געהאבט) ·
נייארט אויך דורך דען טרויסט · וואז מיט
ער איז געטרייסטעט ווארדן איבר אייך ·
אין דעם ער אונז פר קינדיגט האט אייער
פר לאנגן (אום איך צו זעהן) · אייער
וויין · אייערי רמבונג (אייערה קנאה
לטק טאים) אום איינט וועגן · אלזו · דש
איך איך נאך מעהר געפרייאט האב :
ח דען אויב איך אייך טון דורך איין

ערשטן בריב האב טרויריג גמאכט · זוא
גרייאט עס איך דאך ניט : אויב עס איך
גלייך צו ערשט גרייאט האט · וויל איך
זעהי · דס דער צווייטי בריב מיך טרויריג
גמאכט האט · אויב גלייך נור אויף איינה
קליינה צייט : ט נון פרייא מיך איך ·
ניט דרום · וויל מיר זייט טרויריג גמאכט
ווארדן · נייארט דעסט וועגן · וויל מיר
זייט טרויריג גמאכט ווארדן צור תשובה ·
דען מיר זייט טרויריג גמאכט געווארדן נאך
דעם ווילן פון גאט · אלזו · דס דיא
טרויריגקייט · וועלכי איר מייך גמאכט
האבן · מייך גאר קיין שאדן גבראכט
האט : י דען דיא טרויריגקייט ·
וועלכי דא גשיכט נאך דעם וואול געפאלן
פון גאט · דיא ווערקט תשובה צור הייל
(לחיי עולם הבא) · וועלכי קיין גרייאט
אבר דיא טרויריגקייט פון דער וועלט (ר"ל
איינה זאלכי טרויריגקייט · דיא בני עולם
הזה האבן איבר דען היזק פון דברי העולם) ·
דיא ווערקט דען טויט : יא דען נון ·
עבן דיזי זאך · דאס איר זייט טרויריג
גמאכט געווארדן נאך דעם וואול געפאלן פון
גאט · וואס פאר איינן גרויטן פלייס האט

זיא אין מייך געווערקט · אונ' דא צו אויך
פר אנטוואורטונג אויך אין ווילגקייט · אויך
פורכט (פאר דען חרון אף פון הקב"ה) ·
אויך פר לנגן (אום איך צו זעהן) · אויך
ראכונג (פון וועגן אונזרן שם טוב) · אונ'
אויך ראכונג (אום דען מעניש צו זיין ·
דער דאט מעשה רע אונטר אייך בגאנגן
האט פון ערוה) · אונ' איר האבט בווערזט ·
דש איר גאנץ אונ' גאר ריין אונ' און טולדיג
זייט אין דיזר זאך (ר"ל אין דבר הערוה ·
וואו פון דער אטולח אין דעם בריב גטריבן) :
יב דארום · אויב איך אייך טון גטריבן
האב (אין דעם ערשטן בריב · וויא איר
זאלט דיזט אכטול אתקן זיין) זוא איז עט
דאך ניט גטעהן אום ווילן דעט זעלביגן ·
דער דיא עבירה גטאן האט · אויך איז
עט ניט גטעהן אום ווילן דט זעלביגן ·
דער דא דורך איז בטריבט געווארן (כלו'
אום איינט ווילן אליין · אלז ווען איך (משום
כבוד עצמי העטי גזר געוועזן דען בעל
מעשה אין חרם צו טואן) · נייארט עט
איז דעטט וועגן גטעהן · אום אייך וויטן
צו לאזן דיא גרויטה זארג · וועלכי איר
האבן אייערנט וועגן פאר דעם אן גזיכט
פון

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn862224586/phys_0057
DFG

פֿון גאט : יג דעשט וועגן זיין איר
אויך גטריסטיט גוואָרדן דורך אייערן טרויסט
אבר נאך פֿיל מעהר האבן איר אונז ער
פֿרייאט · איבר דיא פֿרייד פֿון טיטוס ·
וויל איך גהערט האב דש איר אייך באיהט
האבט אום צו ערקוויקן זיינה זיל : יד דען
איך בין ניט בטעאט וואָרדן פֿון וועגן דש
איך אייך בריהאט האב פֿאר אים · נייארט
גלייך ווייא איר אלי ווארטי צו אייך גרײדט
האבן אין דער וואָרהייט · אלזוא איז אויך
דאט וואָרהייט גוועזן · וואס איך פֿון
אייך גריהאט האב פֿאר טיטוס : טו דעסט
וועגן איז אויך זיין הערץ פֿול פֿון ליבה אונ'
לייטזעליגקייט קיגן אייך · וועַן ער גדענקט
אן דען גהאָרזם פֿון אייך אלן · ווייא איר
אין ענטפֿאנגן האט מיט פֿורכֿט אונ' מיט
ציטרן (ר"ל איר האבט אין ניט בקלות ראש
מקבל גוועזן · נייארט במורא ובכבֿוד) :
טז דארום זוא פֿרייא איך מיך ווייל איך מיך
אין אלן זאכֿן קאן אויף אייך סואך זיין :

דאש אכטי קאפיטיל ח

אבר ליבה ברידר איר טון אייך צו וויסן
דיא

דיא גנאדי פון גאט · וועלכי גגעבן איז
צו דער גמיינדי אין מוקדון : ב זינטמאל
דיא פילהייט פון איהרר פרייד האט זיך נאך
מער פערמעהרט דורך דיא שטארקן פריבונגן
פון גרויסן אונ פילן בדרענקניסן · וועלכי
זיא האבן מוזט שטיאן אויז · אונ אויב זיא
גלייך אין גרויטר ארמוט (עניות) וואָרן · האבן
זיא דאך איבר פלייסיגליך אונ מיט גנייגקייט
איהרט הערצן גגעבן צו דער נדבה · (וועלכי
גזאלט ווארדן פאר דיא קהילת הנוצרים צו
ירושלים :) ג דען איך אונז אין דאט
לייגניס געבן · דט זיא זיך האבן פון זיך
זעלבסט בווילליגט (מתנדב גוועזן) צו געבן
זא פיל אין אירן פר מעגן (יכולת) גוועזן ·
אונ אויך זא גאר נאך איבר אירן פר מעגן :
ד אונ זיא האבן פון אונז גבעטן מיט פילן
ביטן · דט איר דיא נדבה צו אונז נעמן
מעכטן · אונ דט איר זאלטן העלפן צו זארגן
אום דאט זעלביגי צו ברענגן צו דען הייליגן
(אין ירושלים) · אונ עט דא זעלבסט העלפן
מוזט טיילן אונטר אין : ה אונ זיא
האבן ניט נור גטאן · ווייא איר גהאפט
האבן · נייארט זיא האבן זיך זעלבסט איבר
געבן צו ערשט צו גאט · אונ דער נאך

צו אונז : דורך דען ווילן פון גאט :
ו אונ' אום דיזר זאך ווילן האבן איך פון
טיטוס געבעטן · דש ער אויך זעלבשט בייא
אייך פולענדן מעכטי מיינה זאלכי נדבה ·
גלייך וויא ער טון אן גפאנגן האט :
ז אונ' גלייך וויא איר זער רייך זייט (מיינה
גרוישה טפע האבט) אין דעם גלויבן ·
אין דעם ווארט (מדר אין דער תורה פון משיח) ·
אונ' אין דער ערקענטניס · אונ' אין אלר
זארג פעלטיגקייט · אונ' אין אייעריר ליבה
קיגן אונז · אלזוא זאלט איר אויך רייך
זיין אין דיזר נדבה (ר"ל · איר זאלט ניט
בקאלנות אתנדב זיין · נייארט בוותרנות
אונ' בטפע רב) : ח איך זאג דיזש
ניט אלז איין געבאט · נייארט אום אייך
אן צו רייצן דורך דאש בייא שפיל פון אנררר
אירן פלייס · דש איר אויך זאלט זעהן לאזן
זאלכי צייכן פון אייערר רעכטן ליבה (אהבת
ישרה) : ט דען איר וייסט וואש
דאש פאר מיינה גנאד וואר פון אונזרן
הערן ישוע דעם משיח · דש ער איז
ארם גווארדן אום אייערנט וועגן · אויב
ער גלייך איז רייך גוועזן · אונ' דיזש
האט ער דעטט וועגן געאן · אום ווילן

דש מיר דייך ווערדן מעכֿט דורך זיינה
ארמוט : י דאך גיב איך אין דיזר
זאך איינן ראט · דען דיזט איז אייך נוצליך ·
וויל איר טון פֿאר איין יאהר ניט נור אן
געֿאנגן האבט צו טואן (היזה נרבה) ·
גיוארט איר האבט אויך גוואלט : יא נון
אבר זוא זייט פֿול ענדן דאש וואש איר
טון אן געֿאנגן האבט צו טואן · אום וילן
דש אויך איין בדייט ווליג הערצן דא זיין
מעכֿט צו פֿולענדן דיזא נרבה פֿון דעם (עושר)
ווענן איר האבט · גלייך וויא בייא אייך
גוועזן איז דיזא בדייט ווליגקייט טואן צו
וואלן : יב דען ווען איין גוט הערצן
([illegible]) זוא איז דער
זעלביגי בייא גאט צור בווליגונג · נאך
דעם (יכולת דאש) ער האט · אונ׳ ניט
נאך דעם (יכולת דאש) ער ניט האט (ר״ל
אחד המרבה ואחד הממעיט בלבד שיכון לבו
לשמים) : יג דאך איך זאג דיזט
ניט אום דעסט ווילן · דש אנדרי (כלו׳
דיא עניים צו ירושלים) איינה ערלייכטרונג
האבן מעכֿטן · אונ׳ איר זאלט דוחק לײדן ·
גיוארט (איך זאגי דיזט) אום ווילן דש
איינה גלייכהייט ווערדן מעכֿטי אונ׳ אייער

איבריגר רייכֿטום זאל צו דיזר צייט צו הילף
קומן צו דער אנדרן (עניים צו ירושלים) איר
נויט בדערפֿטנים : יד אום ווילן דש
אויך איר איבריגט (עשירות) צו הילף קומן
מעכֿטי צו אייער נויט בדערפֿטנים (ווען איר
אין אנ׳ דוחק ליידן זאלט) · אונ׳ אלזו
איינה גלייכֿהייט ווערדי : טו וויא
גשריבן שטיט (שמות ט״ז פסוק י״ח) ווער
פֿיל (פֿון דעם מן גזאמלט) האט גהאבט ·
דער האט נישט איבריג גהאבט · אונ׳
ווער ווייניג האט (גזאמלט גהאבט) · דער
האט דאך ניט צו ווייניג גהאבט : טז אונ׳
איך דאנקי צו גאט · דש ער עבן דיזה
זארג איין גגעבן האט אין דאש הערץ פֿון
טיטוס אום אייערנט וועגן : יז דען
ער האט ניט אליין איינה ביטה אן גנומן ·
נייארט ער איז אויך פֿון זיך זעלבשט ברצון
טוב צו אייך גגאנגן · וויל ער זוא זעהר
זארגפֿעלטיג וואר : יח אונ׳ איר האבן
צו גלייך מיט אים גשיקט אונזרן ברודר ·
וועלכֿר איין זער גרויסן שם טוב האט דורך
אלי קהילות פֿון וועגן דער דרשה · פֿון
דער גוטן באטשאפֿט : יט אונ׳ ניט
דיזש אליין · נייארט ער איז אויך דורך
סמיכֿות

מאיכות היר אויז גווילט פון דען גמיינדן •
אום אונז צו בגלייטן אויף אונזרם וועג (קען
ירושלים) אונ' אום זארגן צו העלפן ביים דיזר
נדבה • וועלכי דורך אונזרן דינסט פר
ריכטיט ווערט צו דער עהרי פון דעם הערן
זעלבסט (לכבוד השם) • אונ' צום צייכן
פון אייערן גוטן ווילן : כ אונ' דיזם
האבן מיר אויך רעכט וועגן גטאן • אום
צו פר הינדרן • דז קיינר אונז אעכטי
ביוז נאך רידן פון וועגן דער גרויזן נדבה
דיא דורך אונז פר ריכטיט ווערט : כא דען
מיר זוכן צו טואן וואס גוט אונ' רעכט פערטיג
איז ניט אליין אין דען אויגן פון דעם
הערן • נייארט אויך אין דען אויגן פון
דען מענשן : כב מיר האבן אויך
מיט אים גשיקט אונזרן ברודר • וועלכן
מיר פיל מאל גפונדן גרעכט אונ' גרעכט
פערטיג אין פילן זאכן • אונ' דז ער פלייסיג
איז • אילונד אבר איז ער נאך פיל פלייסיגר
אונ' ער האט איינה גרויסה האפנונג צו אייך :
כג אונ' פון טיטוס זאלט איר וויסן דז ער
איז איין גזעלן • אונ' איין מיט ארבייטר
צו אייערם בעסטן • אונ' פון אונזרן ברידר
זאלט איר וויסן דז זיא זיין אפוסטול

(משולחים)

(משולחים) צו דער גמיינדי · אונ׳ מיינה
עהרי צו דעם משיח : כד דעטט
וועגן זאס בווייזט נון אויך פֿאר דען אויגן
פֿון אלן גמיינדן · צו דיזן (אונזרן ברידרן
דיא איר צו אייך שיקן) דיא צייכן פֿון אייערר
ליבה · אונ׳ פֿון דעם רוהם · וועלכֿן איר
בריהאן פֿון אייך :

דאש ניינדי קאפיטל ט

דאך עס אעכֿטי איבר פֿליסיגליך זיין
אום אייך נאך מער צו טרייבן פֿון וועגן דער
נדבֿה · וועלכֿי גשעהן זאל פֿאר דיא היליגן
(צו ירושלים) : ב דען איך וייס אייערן
גוטן ווילן · וועסט וועגן איך איך אויך
בריהאי בייא דען (אמאינים צו) אוקדון ·
אין דעם איך צו אינן גזאגט האב · דס
(דיא קהילות אין דעם לאנד) אכֿאיא (אין
וועלכֿר מדינה דיא שטאט קורינטוס אויך
וואר) · טוין פֿאר איין יאר דא צו בריישט
ווילינג איז גוועזן · אונ׳ אייער בייא שפיל
האט פֿיל אן גריילט (אויך דער גלייכֿן גמילות
חסד צו טואן · אונ׳ מיינה נדבֿה צו זמאלן) :
ג דעשט וועגן האב איך אויך דיא ברידר

פֿאר מיר צו אייך גשיקט · אום ווילן דש
אונזר בריהאן פֿון אייך ניט מעכֿט אין דיזר
זאך אום זונשט זיין · אונ׳ דש איר מעכֿט
דא צו (צו דער נדבֿה) בריית זיין · גלייך
וויא איך שוין גזאגט האב : ד אום
ווילן דש מיר ניט בשעמט ווערדן מעכֿטן ·
איך וויל ניט זאגן דש מיר זעלבשט בשעמט
ווערדן מעכֿט אין דעם שטארקן בריהאן
פֿון אייך · ווען דיא אויש מוקדון מיט מיר
קומן אונ׳ אייך ניט בריית (מוכֿן ומזומן) פֿינדן
זאלטן : ה דעשט וועגן האב איך
גדאכֿט דש עש ניטיג איז צו ביטן פֿון דען
ברידרן · דש זיא פֿאר מיר צו אייך ציהן
מעכֿטן · אונ׳ צו ברייטיטן צו פֿאר דיא
נדבֿה · וועלכֿי איר שוין פֿר שפראכֿן האבט ·
דש דיא זעלביגה נדבֿה ברייטיט זייא · אלזו
(באופֿן זה) דש עש זייא איינה ברכֿה (נדבֿה
של ברכֿה) אונ׳ ניט אויש קמצנות : ו אבר
דיזש זאג איך · ווער דא קארג זייאט ·
דער ווערט אויך קארג (בקמצנות) שניידן ·
אונ׳ ווער דא פֿיל אויש זיאט · דער ווערט
אויך פֿיל שניידן : ז איין איקליכֿר זאל
געבן וויא ער עש אין זיינם הערצן פֿאר
גנומן האט · ניט מיט טרויריגקייט ·
אויך

אויך ניט אויז צוואנג · דען גאט האט
איינן זאלכֿן אמן ליב · דער דא גיבט מיט
פֿריידן : ח אבר גאט דער איז מעכֿטיג
אום אויך אייך פֿלייסן צו לאזן אלירלייא גנאדן
גאבן (מתנות חסד) · אום ווילן דש איר
אין אלן זאכֿן אונ׳ צו אלן צייטן פֿינדן מעכֿט
פֿיל פֿולהייט פֿון גניגן (מלא שפק) · אונ׳
דש איר איבריג האבן מעכֿט צו אלן גוטן
ווערקן : ט גלייך וויא גשריבן שטיט
(תילי׳ קי״ב פסוק ט׳) ער האט אויז גשטרייאט
אונ׳ ער האט גגעבן צו דען נויט בדארפֿטיגן ·
זיינה גרעכֿטיגקייט בלייבט איביגליך : י אונ׳
גאט · דער דא גיבט זאמן צו דעם דער
זייאט · דער ווערט אויך ברויט געבן צו
עסן · אונ׳ ער ווערט פֿר מעהרן אייערן
זאמן · אונ׳ ער ווערט וואקסן מאכֿן דיא
פֿרוכֿט פֿון אייערר גרעכֿטיגקייט : יא אונ׳
דש איר רייך זיין מעכֿט אין אלן זאכֿן אום
צו טוהן אלירלייא גמילות חסד מיט אויך
ריכֿטיגן הערצן · וועלכֿס ווערקט דורך
אונז דאנק זאגונג צו גאט : יב דער וויל
דער דינסט פֿון דיזר נדבה ער פֿילט ניט
אליין דיא נויט בדערפֿטניס פֿון דען הייליגן ·
נייארט ער פֿר מעהרט אויך פֿיל דאנק זאגן

זו גאט : יג דען דיא (אביונים זו
ירושלים) טוהן גאט לויבן איבר דאס זייכן
פון דיזר נדבה · אונ׳ איבר דיא אונטר
טעניגונג · וועלכי איר בקענט האבט בייא
דער גוטן באטשאפט פון משיח · אונ׳
איבר דיא נדבה פאר זיא אונ׳ פאר אלי
אנדרי · דיא דא געטעהן איז מיט אויך
ריכטיגן הערצן (בתם לבב) : יד אונ׳
(זיא לויבן אויך גאט) אין אירן געבעט פאר
אייך · אונ׳ זיא האבן איין פר לנגן אום
אייך זו זעהן · פון וועגן דער גנאדי פון
גאט · דיא דא זער גרויס איז אין אייך :
טו אבר גאט זייא דאנק פון וועגן זיינר
גאב · דיא קיין מענש אויס שפרעכן קאן :

דאש צעהנדי קאפיטל ·

אבר איך פולוס ביט אייך זעלבסט ·
דורך דיא זאנפטמוטיגקייט אונ׳ דורך דיא גלינדיג
קייט פון משיח · דער איך וויך בין · ווען
איך זו קיגן אונטר אייך בין · אבר
ווען איך ניט בייא אייך בין · זוא בין
איך הארט קיגן אייך : ב אבר איך
ביט · דז איך ניט ניטיג האבן מעכט הארט
זו זיין · ווען איך בייא אייך זיין ווערדי ·

אונ׳ צו טואן נאך דער הארטיגקייט · מיט
וועלכר איך גדענקי הארט צו זיין קיגן
עטליכי · דיא דא פֿון אונז זאגן · דז איר
גיאן נאך דער לושט פֿון פֿלייש (כלו׳ בשרירות
הלב ביצר הרע) : ג דען אויב איר
גלייך לעבן אין דעם פֿלייש (אין דעם לייב
נאך לעבן כלו׳ בגוף בשר ודם) · זוא
שטרייטן איר דאך ניט נאך דעם גוט דונקן
פֿון פֿלייש : ד דען דיא וואפֿן פֿון
אונזר העיר שארן זיין ניט פֿלייטליך · נייארט
זיא זיין זעהר מעכטיג דורך גאט · צו
צו שטערן דיא פֿעסטי אויארן : ה דען
איר צו שטערן אלי פֿר נונפֿט גדאנקן (פֿון
חכמות החיצוניות) אונ׳ אלי היך · דיא
זיך ער היבן ווידר דאס ער קענטנים פֿון
גאט · אונ׳ איר נעמן גפֿאנגן אלי פֿרנונפֿט
גדאנקן אין דעם געהארזאם פֿון משיח :
ו אונ׳ איר זיין בריט צו רעכן אלי ווידר
שפענשטיגקייט · ווען אייער געהארזאם
ווערט ער פֿילט זיין : ז זיכט איר
דען דארויף · וואס פֿאר אויגן איז (מרר
אין מראת עינים האט) ווען זיך איינר
פֿר זיכרט · דז ער זייא צו דעם משיח ·
דער זאל דיזש ווידרום גדענקן · דז איר
אויך

אויך אלזו זיין צו דעם משיח · גלייך וויא ער
איז צו דעם משיח : ח אול ווען איך
איך אויך ווייטר נאך עטוואס בריהאן וואלטי
פֿון אונזרר מאכֿט (רשוּת) · וועלכֿי אונז
דער הער (ישוע המשיח) געגעבן האט ·
אום אייך צו בויאן · אול ניט אום אייך צו
צו שטערן · זוא ברויכֿטי איך ניט
בשעמט צו ווערדן : ט (אבר איך
וויל איך ניט בריהאן פֿון וועגן דער
מאשלה · דיא איר דער משיח געגעבן האט)
אום ווילן דש איך ניט מעכֿטי אן געזעהן
ווערדן · אלזו ווען איך אייך ער שרעקן וואלט
דורך דיא בריבֿ : י דען עש זאגן
(איינה טונאים אול דיא משולחי שקר)
דש איינה בריבֿ שווער זיין אול שטארק ·
אבר דאש אן זעהן פֿון דעם לייב איז קליין
אול שוואך · אול דיא רידי איז פֿאר
ניטש צו האלטן : יא ווער נון איין זאלכֿר
(מהרהר) איז · דער זאל דיזש גדענקן ·
גלייך וויא איר זיין מיט ווארטן אין בריבֿן ·
ווען איר ניט בייא אייך צו קיגן זיין · אלזו
קענטן איר זיין מיט ווערקן · ווען איר קיגן
ווערטיג בייא אייך זיין ווערדן : יב דען
אונזר הערן ערפֿילט אונז ניט · דש איר אונז

רעכֿנן זאלן צו עטליכֿן · אדר אונז מיט
איהנן צו פֿר גלייכֿן · דיא דא· זיך זעלבשט
לויבן · אבר דיזעלביגן פֿר שטיאן ניט ·
דט זיא זיך מעסטן מיט זיך זעלבשט · אונ׳
זיא פֿר גלייכֿן זיך מיט זיך זעלבשט :
יג אבר מיר · מיר וואלן אונז ניט בריהאן
זונדר מאס · נייארט מיר וואלן אונז לויבן
נאך דעם מאס פֿון דער מעסט שנור ·
וועלכֿט אונז גאט אויט גטיילט האט · אום
צו גרייכֿן ביז צו אייך הין : יד דען
איר שטרעקן אונז זעלבשט ניט צו וויט אויט ·
(דט מיר אונז בריהאן מעכֿטן) ביז צו אייך
גרייכֿט צו זיין (מיט דער תורה פֿון משיח)
אונ׳ ווערן דאך ניט ביז דא הין גקומן ·
דען מיר זיין יוא גקומן ביז צו אייך מיט
דער גוטן באטשאפֿט פֿון משיח : טו מיר
בריהאן אונז ניט גאר צו זעהר איבר דאס
מאס · דט מיר אונז צו טרייבן זאלטן דיא
ארבייט פֿון אנדרן צייטן · אבר מיר האפֿן ·
דט מיר אונזר מעסט שנור נאך זעהר פֿיל
לענגר אונ׳ ווייטר אויט נייגן וואלן · ווען
אייער גלויבן ווערט טעגליך מעהר אונ׳
מעהר אין אייך וואקסן : טז אונ׳ מיר
ווערדן פֿר קינדיגן דיא גוטי באטשאפֿט

אויך אין דען לענדרן · דיא דא ליגן אויף
דער אנדרן זייט פֿון אייך · אונ׳ ווערדן
אונז ניט בריהאן אין דעם · וואש דיא
אעטעט טנור פֿון אנדרן לייטן ברייטיט האט :
יז ווער זיך אבר בריהאן וויל · דער זאל
זיך בריהאן אין גאט (ירמי׳ ט׳ פסוק כ״ג) :
יח זינטאמל ניט דער זעלביגי רעכֿטפֿערטיג
איז · דער זיך זעלבשט ליבט · נייארט
דער זעלביגי · וועלכֿן גאט ליבט :

דאש איילפֿטי קאפיטל יא

איך וואלט ווינטן · דט איר איין ווייניג
פֿר טראגן מעכֿט איינה נארהייט · אונ׳ איך
ביט אייך · איר וואלט זיא פֿר טראגן :
ב דען איך רעכֿני אום אייערנט ווילן מיט
איינר געטליכֿי ראכֿונג · זינטאמל איך האב
אייך ענט ספוזט לו איינם איינליגן מאן ·
וועלכֿר איז דער משיח · אום אייך פֿאר
איק לו טטעלן אלז איינה יונג פֿרויא אין
אירר יונגפֿרויאטאפֿט : ג אבר איך
פֿירכֿטי׳ עט מעכֿטן פֿיל לייכֿט אויך אייערי
גאיטר פֿר דארבן ווערדן אונ׳ אב קערן פֿון
דער איין פֿעלטיגקייט · דיא דא גיאט

אויף דען משיח · גלייך וויא דיא שלאנג
פר פיהרט האט דיא חוה דורך אירה שאלק
הפטיגקייט: ד דען ווען דער זעלביגה ·
דער צו אייך קומט אום צו דרשן · אייך
פר קינדיגט איין אנדרן ישוע · פון וועלכן
איר ניט פר קינדיגט האבן · אדר ווען
איר ענטפאנגן טעט איין אנדרן רוח (הקודש
מיט אער מתנות חסד) דער גלייכן איר
ניט ענטפנגן האבט · אדר ווען איין אנדר
(משולח מאת) אייך פר קינדיגן טעט איינה
אנדרי גוטי באטטאפט · וועלכי אנדרשט
וואר · אלז דיא זעלביגה · וועלכי איר טוין ענט
פנגן האבט · זוא זאלט איר אין פר טראגן:
ה דען איך דונקט · דט איך אין קיינרלייא
זאך וויניגר אוני שלעכטר בין · אלז וויא
דיא גרעטטן אונטר אלן אפוסטולן (משולחים)
זיין: ו אוני אויב איך גלייך און פר
שטענדיג בין אין רידן (דט איך קיין גרויטר
בעל דברן אוני פשיט בין) · זוא בין איך
דאך ניט און פר שטענדיג אין דער ער
קענטניס (פון דען סודות האמונה) נייארט
איר זיין אין אלן זאכן בקאנט גמאכט ווארדן
אונטר אייך: ז אדר האב איך דא
דורך גזינדיגט · וויל איך איך זעלבשט

נידריג גמאכֿט האב · אום ווילן דט מיר
מעכֿט ער הויבן ווערדן · זינטמאלן איך דז
אייך פֿר קינדיגט האב דיא גוטי באטשאפֿט
פֿון גאט אום זונשט (דט מיר ניט האבט
גברויכֿט איך דא בייא אפֿרנס צו זיין · וויא
דאך רמזי גוועזן ווער · ניימרט איך איט
מטריח גוועזן ביגיע כפי איינה פרנסה צו
זוכֿן · כדי דט איך ניט מעכֿט מטיל עול
בציבור זיין : (עט געהערט היער הער ·
וואש דער משולח אין דעם ערשטן בריב אן
דיזה קהילה צו קורינטוס גשריבן האט אין
סימן ט׳ פסוק י״ב) : ח איך האב
פֿון אנדרן קהילות עטוואש גנומן (צו איינר
פרנסה · ווען עש ניט אפֿטר וואר זוא
פֿיל דורך איין אמונות צו פֿר דינן) אוני האב
זיין פֿון אינן עמפֿאנגן · אום אייך צו
דינן · אוני אלזו איך בייא אייך וואר · אוני
עט גברעכֿטי איר (איך האט חסרון כיס)
זוא בין איך ניאמנדן צור לאסט גוועזן איט
טרעגהייט : ט דען דיא ברידר דיא
דא קאמן אויש אוקרון · דיא האבן ער
פֿילט איין גברעכֿן · אוני איך האב איך
באהיהט · אום אייך אין קיינר זאך צור
לאסט צו זיין · אוני איך ווערדי עט וויטר

מויך עסט · ווען מיינר מייך וועק נעמט ·
וומט מייער מיז · ווען מיינר מיבר מייך
צו הערטן זוכֿט · ווען מיינר מייך טלמגט
מין דמט מן גזיכֿט : כא מיך זמגי
דיזם צור טמנר (צור חרפה ובושה · זומ וומל
מייך מלז מויך דען מטולחי טקר · דימ זומ
מיט מייך מום גימן · גלייך וויא מיך מילונר
גזמגט) · וויל מיר נון דמ פֿמר גימכֿט
ווערדן · מלז ווען מיר מין דיזם טייל ווערן
טוומך גוומרדן (כלו׳ מלז ווען מיין רוח
טטות מין מונז גקומן ווער · וויל מיר מונז
מן פֿמנגן צו בריהמן) · מבר וומוריבר מיין
מנדרן (ר״ל מיינן פֿון דען מטולחי טקר) זיין
הערצן ערפֿילן מעכֿט זיך צו בריהמן · דארינן
ער פֿילט מיין הערצן מויך מיך · מום מויך מיך
צו בריהמן : כב זיין זימ עבֿריים · מיך
בין מויך מיין עבֿרי · זיין זימ בר ישרמלים ·
מיך בין מויך מיין בר ישרמל · זיין זימ
דער זממן פֿון מבֿרהם · מיך בין מויך דמ
פֿון : כג זיין זימ דינר פֿון דעם מטיח
(מיך רידי מלז וויא מיין נמר) · מיך בין
נמך מעהר · מיך המב מעהר גמרבייט ·
מיך המב מעהר טלעג בקומן (על קידוש
השם) · מיך בין מעהר ממל מין גפֿענקנים
גוועזן · Schlage 2. Blätter um, so folgt 11.

חכמה בסתום

דאש איזט

דיא ווייסהייט אים פֿר בארגן ·

ישעיהו נג פסוק א : ווער גלויבט דעם ·
ואס ויר הערין לאזן (אונזרר פֿרקינדיגונג) ·
אונ׳ וועם איז דער ארם גאטש אפֿנבאהרט :
ב דען ער · (דער קנעכֿט גאטש · דער
אשיח) איזט אויך גשאסן · (אויך געוואכֿסן) ·
ויא איין לארטש רייס פֿאר אים · (פֿאר
דען אויגן דעש פֿאלקש · דאש ניכֿט גלויבט)
אונ׳ ויא אייני וואורצל · (איין טפרעסליין
איינר וואורצל · דאש הראויש ועכֿסט) אויש
איינם דירן ערדרייך : ער (דער אשיח)
האטי קייני אן זעהנליכֿי גשטאלט אונ׳ קייני
הערליכֿקייט (מאיעסטעט) גהאבט : ויר
זאהן אין אן · אבר דא ואר קיין אן זעהן
(קייני אן זעהנליכֿי גשטאלט) זאלטן ויר דען
נון · (זוא טפריכֿט דאש און גלויביגי פֿאלק ·)
איין פֿר לאנגן נאך אים האבן : ג (ער ·
דער אשיח · ואר) פֿר אכֿטיט · אונ׳ איין
זאלכֿר · דער) באלד אויך הערויט צו זיין
אונטר דען אענטן · איין אאן (פֿול פֿון
שמערצן ·

טמערלן · אונ׳ בקאנט ווענן (זיינר
טוואכהייט) קרענקליכן היין פעליגקייט ·
וועלכי ערוואכסן אויט דען בקוואנן טלעגן ·
וואונדן אונ׳ אנדרן פייניגונגן ·) אונ׳ וויא
אייני (טעומליכי) זאכי · וועלכי מאכט ·
דאט (דיא אענטן) דאט אנגזיכט דאפאר
פר ברגן · (זוא) פר אכטיט איזט ער גוועזן ·
דאט וויר אין (גאר) ניכט גאכטיט האבן :
ד אבר פרוואהר ער · (דער אטיח
האט אונזרי טוואכהייטן גטראגן · אונ׳ (וואט
אונזרי טמערלן (בטריפט · זוא) האט ער
דיזי אלז אייני לאסט גטראגן · אבר איר
האבן אין דא פאר געהאלטן · (גאכטיט ·)
דאט ער מיט איינר פלאגי בלעגט (זייא ווענן
זיינר אייגנן זינדן · אונ׳ ער אויט זאלכר
אורזאכי) פון גאט גטלאגן · אונ׳ (זוא)
אונטר דרוקט (דארנידר גוואורפן) זייא :
ה אבר ער (דער אטיח ·) וואר גקוועלט
ווענן אונזרר מיט איינק אבפאל (אבטריניגקייט
פון גאט) פרקניפפטן מיסטאטן · ער וואר
צרטטוסן (אונטר דרוקט אונ׳ נידר גטלאגן)
ווענן אונזר איבלטאטן · דיא ציכטיגונג אונזרט
פרידנט (אויף דאט וויר פרידן האבן אעגן ·
האט) אויף אים (דעם אטיח · גלעגן ·) אונ׳
דורך זייני טטריאן איזט אונז דיא היילונג ווידר
פאהרן : ו וויר וואן אלי פראירט · וויא
טאפי ·

שאפֿי · מירראמן זאהי אויך זיין וועג · אבר
גאט האט געמאכֿט · דאט אונזר אלר ביזהייט
אויך אין (רען אטיח) אנגלויפֿן אייזט : ז (פֿון
אים דעם אטיח) אייזט געפֿאדרדט ווארדן (דיא
שטראפֿליירונג וועגן אונזרר זינדן ·) אונ' ער איז
נידר גדרוקט ווארדן · אונ' האט זיינן מונד ניכֿט
אויך גטאן · וויא איין לאם צור שלאכֿטונג
גפֿיהרט וירד · אונ' וויא איין שאף פֿאר זיינן
שערירן פֿרשטומט · זוא האט ער אויך זיינן
מונד ניכֿט אויך גטאן : ח אויז דער
בענגשטיגונג אונ' דעם גריכֿט אייזט ער הראויז
גנומן ווארדן · ווער וויל זיין געשלעכֿט אויז
רידן · דען ער אייזט אויז דעם לאנדי דער
לעבנדיגן אויז גראטיט ווארדן · וועגן דער
מיסיטאט מיינש פֿאלקט אונ' דער פלאגי · (דיא
אינן (העטי וירדר פֿאהרן זאלן) : ט ער
האט געגעבן · (געלעגט) דיא גאטלויזן אין
זיין גראב · אונ' (האט געגעבן · דארגשטעלט ·
געמאכֿט דען מענטן) רייך אין זיינם (פיינליכֿן
טויט · זינטמאל ער קייני גוואלט טעטיגקייט
אויט געיבט האט · אונ' קיין בטרוג אין זיינם
מונד געוועזן : י דארום האט עט גאט געפֿאלן ·
אין (זוא) צו צרשטויסן (נידר צו דרוקן אונ'
צו ענגשטן) · ער האט (אין דורך ליידן)
גשוועכֿט · (גאנץ קראנק אונ' הינפֿעליג געמאכֿט ·
זאגנד ·) ווען זייני זילי דאט שולדאפפֿר ווירד

דאר

דאר גבראכֿט האבן · זא ווירד ער זאאן זעהן · (זייני) טאגי פֿר לענגרן · אונ׳ דאס וואז גפֿאלן גאטט ווירד דורך זייני האנד איינן גליקליכֿן פֿארטגאנג האבן : יא אויז דער ארבייט זיינר זילן ווירד ער זעהן · (דא צו גלאנגן · דאס ער זאלכֿן זאאן זעהי) · ער ווירד גזעטיגט ווערדן · דורך זייני ערקענטניס (דא ער ערקאנט ווירד) ווירד דער גרעכֿטי· איין קנעכֿט · דיא גרעכֿטיגקייט טענקן פֿילן· דען ער טרעגט אירי איבלטאטן : יב דערא וועגן וויל איך · (טפריכֿט גאט) איס · (דעם אטיח) · איינן טייל געבן אונטר פֿילן (פֿעלקרן)· אונ׳ ער ווירד דיא טטארקן (פֿיינדי אלז אייני בייטי) צרטיילן · דיא וויל ער זייני זילי אין דען טויט אויז גטיטיט האט · אונ׳ אונטר אויך ריריטן איבלטעטרן גרעכֿנט ווארדן · אונ׳ (דיא וויל) ער דיא זינדי דער פֿילן (מענטן) גטראגן האט · אויך פֿאר דיא אב טריניגי (רעבעלן) אייני פֿאר ביטי איין לעגן ווירד :

וואט אין ספֿרי טטיט · אונ׳ דער אלך האטיח דער דיא פֿיין אונ׳ טמערצן אויף זיך גנואן פֿר דיא אים טעטר · וויא גטריבן טטיט · ער איז אום אונזרי איסטאט ווילן ווארן ערטלאגן · וויא פֿיל מער ווערט ער רעכֿט פֿערטיגן אלי דורות איט מנגדר :

גוועזן · אונ׳ פֿיל מאל אין סכנת נפֿשות (אליש על קירוש השם) : כד פֿון דען יהודים האב איך בקומן פֿינף מאל פֿירציג טלעג וויניגר איין (מלקות ארבעים חסר אחת) : כה דרייא מאל בין איך מיט רוטן גפייטשט װארדן · (מעשי השלוחים סימן ט״ז פסוק כ״ב) · איין מאל בין איך פֿר שטייניגט גווארדן מיט שטיינר (שם סימן י״ד פסוק י״ט) דרייא מאל איז מיר דאש שיף צו בראכן גווארדן (מיטן אין דעם ים שם כ״ז פסוק מ״א) · איינה גאנצי נאכט אונ׳ איין טאג לאנג בין איך גוועזן אין דער טיפֿנים פֿון מעהר : כו איך האב פֿיל מאל גאווט הרום ציהן (אמקום לאקום) · איך בין גוועזן אין סכנה אויף דעם וואשר שטראמן · אין סכנה פֿון וועגן דער מארדר · אין סכנה פֿון וועגן איין געלעכט · אין סכנה פֿון וועגן דער גוייא · אין סכנה אין דער שטאט · אין סכנה אין דען וויסטנייאן · אין סכנה אויף דעם מעהר · אין סכנה אונטר דען פֿאלשן ברידרן : כז איך האב פֿיל מיא אונ׳ ארבייט אויש גשטאנדן · איך האב פֿיל מאל גוואכט · איך האב הונגר אונ׳ דורשט גליטן · איך האב פֿיל מאל

גפאשט · איך האב קעלט אויט גשטאנרן ·
אונ׳ בין נאקנדיג אונ׳ בלויס גוועזן : כח צו
דיזן צרות · וועלכי פון דרויסן גשעהן ·
דא צו קומן נאך דיא גרויטה זארגפעלטיג
קייטן · דיא איך האב פון וועגן אלי קהילות
(פון נוצרים) · וועלכי איר טעגליך פיל
טרעקן אונ׳ פיל אידיגקייט מאכן : כט ווער
ווערט גפייניגט · אונ׳ איך ווערדי ניט
גפייניגט · ווער ווערט שטרויכלן גמאכט ·
אונ׳ איך ווערדי ניט ערצירנט דריבר : ל ווען
מן זיך יוא בריהאן זאל · זוא וויל איך איך
בריהאן פון וועגן איינה נויטהאפטיגקייטן אונ׳
אידיגקייטן · דיא איך אויט גשטאנרן האב :
לא גאט · דער דא איז דער פאטר פון
אונזרן הערן ישוע דעם משיח · דער דא
גלויבט איז אין איביגקייט · דער וויט · דש
איך ניט ליגן רידי : לב דער אויברשטר
פון דעם קיניג ארישא · דער היטיטי דיא
טטאט דמשק · אונ׳ ער זולטי איך צו גרייפן :
לג אבר איך בין אין איינם קארב גנידרט
ווארדן דורך איין פענשטר איבר דיא מויאר ·
אונ׳ איך בין ענטרונן פון זיינן הענדן :

דאש צוועלפטי קאפיטל יב

עס איז מיר אבר דאס בריהאן ניט ניטיג ·
דאך וויל איך אילונד קואן אויף דיא גזיכטי
אונ׳ אויף דיא ענטפלעקונג פֿון דעם הערן :
ב איך קען איינן מענטן אין דעם משיח ·
פֿאר פֿירצעהן יאר · איך וייס ניט · אוב
דער זעלביגי מענט איז אין זיינם לייב גוועזן .
אדר איז ער גוועזן אויסר זיינם לייב · דאס
וייס איך אויך ניט · גאט וייס עס ·
דער זעלביגי מענט איז ענט צוקט ווארדן ביז
אין דען דריטן הימל : ג אונ׳ איך קען
דען זעלביגן מענטן · אוב אבר דיזט גשעהן
איז אין דעם לייב · אדר אויסר דעם לייב ·
דאס וייס איך ניט · גאט וייס עס :
ד אונ׳ ער איז ענטצוקט גווארדן ביז אין
דען גן עדן · אונ׳ ער האט גהערט זאכֿי
ווארטי · דיא דא ניט קענן אויט גשפראכֿן
ווערדן · וועלכֿי צו רידן קיינם מענטן ער
לויבט איז : ה פֿון וועגן דעס זעלביגן
מענטן וויל איך איך בריהאן · אבר איבר
איך זעלבסט וויל איך איך ניט בריהאן · זונדר
אליין פֿון וועגן מיינר נויט האפֿטיגקייטן אונ׳
אידריגקייטן · דיא איך אויט שטיאן אוז :

ו דען ווען איך בריהאן וואלטי · זוא
קענט איך עט טואן · אונ׳ ברויכטי דעשט
וועגן ניט נאריש צו זיין · דען איך ווערדי
דיא ווארהייט זאגן · אבר איך טוא איך
פר איידן פון דיזם ברוהם · אום ווילן דש
ניט אימנד איך העכר אכטן זאל · אעהר אלז וויא
ער אן איר זיכט · אדר אעהר אלז ער פון איר
הערט : ז אונ׳ אום ווילן דש איך איך ניט
ערהיבן מעכט פון וועגן דער הויכן ענטפלעקונג ·
זוא האט גאט צו גלאזן · דש איך פילן זאל איינן
דארן אין איינם פלייש · דאש איז איינן ענגל
פון שטן · דער איך שלאגן זאל מיט פויסטן ·
אום ווילן דש איך איך ניט ערהיבן מעכט :
ח אונ׳ איך האב דעשט וועגן גבעטן צו דעם
הערן דרייא מאל · דש דיזר ענגל פון שטן זיך
אב קערן זאל פון איר : ט אבר ער (דער
הער ישוע) האט צו איר גזאגט · איינה גנאד
איז דיר גנוג · דען איינה קראפט דיא ווערט
פולענדט דורך שוואכהייט · דעשט וועגן וויל
איך איך פיל ליבר בריהאן אין איינר שוואכהייט ·
אום ווילן דש דיא קראפט פון דעם משיח אויף
איר רואן מעכט : י דארום האב איך איין וואול
געפלן אין שוואכהייטן · אן שמאך · אן נויט
האפטיגקייטן · ווען איך נאך גיאגט ווערדי · ווען
איך

איך ברדענקט ווערדי אום ווילן דען נאמן פֿון
משיח׳ דען ווען איך שוואך בין · זא בין איך
שטארק: יא איך בין איין נאר גווארדן · אין
דעם איך מיך בריהמי · איר האבט מיך דאצו
גבראכֿט · דען איר העט מיך גזאלט לויבן ·
זינטמאל איך אין קיינר זאך קליינר בין · אלז וויא
דיא גרעסטן אפוסטול (משולחים) זיין · אויב
איך גלייך ניכֿטס בין: יב אונ׳ דא צו זא זיין
דאך דיא צייכֿן פֿון איינם אפוסטול אונטר אייך
גווירקט גווארדן · אין אלר גדולדיגקייט · מיט
צייכֿן אונ׳ מיט וואונדר אונ׳ מיט שטארקר קראפֿט:
יג דען וואס איז דאך דאס וואל פֿאר איינה זאך ·
אין וועלכֿר איר זייט שלעכֿטר גוועזן · אלז וויא דיא
אנדרן גמיינדן · אויז גנומן דארינן · דאס איך
אייך ניט בין צור לאסט גוועזן דורך טרעגהפֿטיג
קייט (ר״ל דאס איך קיין עצל גוועזן · אונ׳ בין ניט
דעם צבור דאדורך צום טורח גווארדן · גלייך
וויא דיא משולחי שקר · ניימארט איך האב
גזוכֿט איך אפֿרנט צו זיין ביגיעי כפי · וויא
אויבן גמעלדט ווארדן) זייט איר דיזש מעשה
רע מוחל : יד נון איך בין ברייט צום דריטן
מאל צו אייך צו קומן · אבר איך ווערדי אייך
ניט צור לאסט זיין דורך טרעגהפֿטיגקייט · דען
איך זוכֿי ניט דאס אייעריגטי (כלו׳ אייער גוטר
ונכֿסים)

ונכֿסים) נייארט איך זוך אייך זעלבשט (אום
אייך מזכה צו זיין לחיי עולם הבא) · דען דיא
קינדר דיא זאלן ניט שעצן זאמלן פֿאר דיא
עלטרן׳ נייארט דיא עלטרן זאמלן פֿאר דיא קינדר:
טו איך וויל גערן בצאלן · וואש דא ניטיג זיין
מעכֿט (צו איינר פרנסה אונ׳ צו דער פרנסה
פֿון איינן חבֿירים) · אונ׳ איך וויל אויך איין
לעבן זעצן פֿאר אייערה זילן · אויב איך שון ·
דער איך אייך זעהר ליב האב · פֿון אייך דאך
ווניג גליבט ווערדי : טז עש מעכֿטן
אבר פֿיל לייכֿט (דיא נבֿיאים אונ׳ משולחי שקר)
זאגן · עש איז וואהר · איך בין אייך קיינה
לאשט גוועזן (איך האב ניט משיל עול בצבור
גוועזן פֿון וועגן איינר פרנסה) אבר דער וויל
איך לישטיג גוועזן בין · זא האב איך אייך גפֿאנגן
מיט לישטיגקייט : יז אבר · האב איך אייך
דען בשעצקט (ערמה גוועזן) דורך איינן פֿון
דען זעלביגן : דיא איך גשיקט האב צו אייך :
יח איך האב גבעטן פֿון דען טיטוס אום צו
אייך צו גיאן · אונ׳ איך האב איינן ברודר מיט
אים גשיקט · האט אייך דער טיטוס אין
עטוואש בשעצקט · האבן איר אונז ניט ער
מייאט אין עבן דעם זעלביגן רוח · זיין איר
ניט גגאנגן אין איינרלייא פֿוס טריטן : יט גדענקט

איר ווידרום אין אייערן הערצן · דש איר זולן
אום אונז בייא אייך צו רעכטפערטיגן · איר
רידן אין דעם משיח פאר דעם אן גזיכט
פון גאט · אבר אליש דאש · וואש איר רידן ·
דאש גשיכט אום ווילן דש איר · איינה ליבה ברידר ·
בעסר ווערדן מעכט : כ דען איך פירכט איך ·
ווען איך קומן ווערדי · זוא מעכט איך אייך ניט
אלזו פינדן · וויא איך וויל · אונ׳ אויך איר מעכט
איך אויך ניט אלזו פינדן · גלייך וויא איר גערן
וואלט · דען איך פירכטי · איך מעכט פיל לייכט
אונטר אייך פינדן קריג · בניידונג · גרים צארן ·
צאנק · לשון הרע · רכילות · האפרטיגקייט ·
פר טואלונגן : כא אונ׳ דש ניט אלזו איין גאט
איך ווידרום בטריבט מאכן מעכט בייא אייך ·
ווען איך צו אייך קומן ווערדי · אונ׳ איך ניט מוז
טרויריג זיין איבר פיל · דיא צו פאר גזינדיגט ·
אונ׳ נאך קיינה תשובה גטאן האבן · פון וועגן
דער אן ריינigקייט · אונ׳ דער הורירייא אונ׳
טענגרליכה זאכן (זימות אונ׳ טערורות) דיא זיא
גטאן האבן :

דאש דרייאצעהנדי קאפיטול יג

איך קום נון צום דריטן מאל צו אייך · אונ׳
איך ווערדי אלי זאכן ריכטן · נאך דעם אונד פון
צווייא אדר דרייא צייגן (גלייך וויא דיא תורה

גביטיט דברים י"ז פסוק ו') : ב איך האב
עס אייך צו פאר גזאגט (אין דעם ערטטן בריב
סימן ד' פסוק י"ח אונ' ווייטר) . אונ' איך זאג
עס אייך נאך איין מאל צו פאר צום אנדרן מאל .
אלז ווען איך קיגן ווערטיג בייא אייך ווער . אונ'
איך טרייב עס נון . דא איך פון אייך ער
ווייטרט בין . צו אלי דיא . וועלכי צו פאר
גזינדיגט האבן . אונ' צו דען אנדרן אלן .
ווען איך ווידרום קעגן קורינטוס קומן ווערדי .
זא ווערדי איך קיינן שונן : ג זינטמאל
איר וואלט פר זוכן דיא געוואלט פון ישוע דעם
משיח . דער דא רידט . דורך איינן אונד .
וועלכר ניט שוואך געוועזן איז קיגן אייך .
נייארט ער איז זעהר שטארק געוועזן אונטר
אייך : ד דען אויב ער גלייך איז אויך
דאט האלז געהענקט ווארדן אין דער שוועכליך
קייט . זא לעבט ער דאך אויט דער קראפט
פון גאט . אונ' אויב איר גלייך אויך שוועכליך
זיין מיט אים . זא ווערדן איר דאך לעבן
אויט דער קראפט פון גאט . דיא דא איז אונטר
אייך : ה פריבט אייך זעלבטט אונטר איין
אנדר . אויב איר זייט אין דעם גלויבן . פריבט
אונ' ערפארטט אייך זעלבטט . אדר ערקענט
איר אייך דען זעלבטט ניט . דט ישוע דער
משיח

משיח איז אין צוויטן אייך · וואז דאש ניט איז ·
זוא זייט איר פיל לייכט פרשמעהט (כלו׳ איר זייט
וויא׳ איין זאלכט זילבר אדר גאלד · דאש דיא
פרוב ניט אויט האלט · אונ׳ גנענט ווערט
כסף נמאס) : ו אבר איך האף · דש איר ער
קענן ווערדט · דש איר ניט פר שמעהט זיין :
ז איך ביט אבר פאר גאט · דש איר ניטט
בוזש טואן מעכט · ניט דעשט וועגן אום ווילן
דש איר מעכטן אלז גלייטרט גזעהן ווערדן ·
נייארט אום ווילן דש איר בגיטיגן מעכט אייערה
וועגי · אונ׳ איר מעכטן אלז פר שמעהט זיין :
ח דען איר קענן ניטט טואן קיגן דיא ווארהייט ·
זונדר אליין פאר דיא ווארהייט : ט דען
איר פרייאן אונז · ווען איר שוועכליך זיין (בעניני
האמונה) אונ׳ איר שטארק זייט · אונ׳ דיזש ביטן
איר אויך פון גאט · דש ער אייך זאל פולקומנטליך
מאכן : י דעשט וועגן שרייב איך דיזי
ווארטי · דא איך נאך ער וויטרט בין פון אייך ·
אום ווילן · ווען איך בייא אייך צו קיגן זיין
ווערדי · דש איך ניט ברארך צו טואן (איך
מתנהג צו זיין) נאך דער הארטיגקייט פון
דער מאכט · וועלכי איר דער הער ישוע
גגעבן האט אום אויך צו בויאן · אונ׳ ניט צו
צו שטערן : יא צו לעצט ליבה ברידר ·

זייט פֿרייליך · ווערדט פֿול קומנטליך (תמים)·
טריסטיט אייך אונטר איין אנדר · האבט
איינרלייא הערץ · זייט אין פֿרידן · זוא
ווערט אויך דער גאט פֿון דער ליבה אונ׳ פֿון
דעם פֿרידן מיט אייך זיין : יב גריסט
אייך אונטר איין אנדר מיט דעם הייליגן קוש·
עס גריסן אייך אלי הייליגן : יג דיא
גנאד פֿון דעם הערן ישוע דעם משיח·
אונ׳ דיא ליבה פֿון גאט · אונ׳ דיא
גמיינשאפֿט פֿון דעם רוח הקודש
דיא זייא מיט אייך אלן
אאן :

חזק ונתחזק המחוקק לא יוזק :

* * * * *
* * * *
* * *
* *
*

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn862224586/phys_0089
DFG

Ex Bibliotheca Academiae Butzoviensis

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn862224586/phys_0090
DFG

Bibl. 306

<R> Fb – 3454(6)

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn862224586/phys_0091
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de
/rosdok/ppn862224586/phys_0092
DFG

וואט פון דיזן … : אין דעם בריב
פון פויל אין ד… ג׳) : י איך
האבן איינן א… פון וועלכן דיא
יעניגן ניט עס… דא דעם בית
המקדש דינן · … א מדוק זיין אן
תורת כהנים … ה הקרבנות) :
יא דען דיא לי… · וועלכר איך
בלוט גטראגן … ען כהן הגדול
אין דש קדש ה… א זינד (אכפר
צו זיין) · דיא… געמן · נייארט
זיא ווערדן) פ… אויסן ווענדיג
דער טאר (מ… ת כ״ט פסוק
י״ד : ויקרא ד׳ … כ״א : סימן
ו׳ פסוק ל׳ : סי… יב דארום
אויך ישוע · אום … פאלק היילגן
אעבטי דורך זיי… זוא האט ער
(זיינה יסורים ונ… ך דיא אויתה
אטונה) גליטן פא… דער שטאט
ירושלים) : יג … הרויט גיאן
צו אים · פאר ד… לזט אונז
טראגן זיינה שמאך… אבן אלהיער
(בעולם הזה) קיי… שטאט (כלו
קיינן מקום קבוע או… נייארט איך
זוכן דיא צו קינפטיג… ינו ירושלים
…למעלה) :